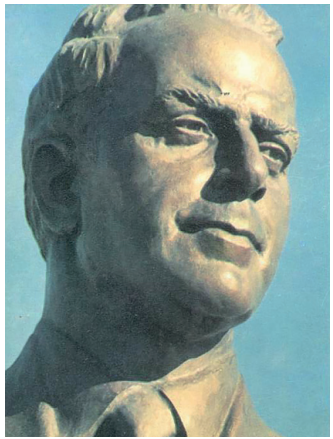

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

İ. Əliyev

İlham Əliyev Trampa başsağlığı verib

Bax səh. 2

**YENİ
AZƏRBAYCAN**

Azərbaycan dövlət münasibəti Azərbaycan xalqının milli maraqlarını
Qazet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

31 yanvar
2025-ci il,
cümə
№ 017 (6845)
Qiyməti
60 qəpik

Azərbaycan regionun nəqliyyat xəritəsini müəyyənləşdirir

Bax səh. 4

Müstəqillik tariximizdə ilk dəfə ölkənin bütün ərazisində keçirilən növbəti bələdiyyə seçkiləri uğurla baş tutub

Bax səh. 2

**Uğurlu
platforma...**

Bax səh. 5

**HEYDƏR ƏLİYEVİN
GƏNCLƏR
SİYASƏTİ
VƏ
SEVGİSİ**

Bax səh. 3

**ASPA-nın bürokratik
və ədalətsiz üzü**

Bax səh. 6

Hökmdarın taleyi...

Tarix nəticə çıxarmaq üçün ən real faktıdır. Azərbaycan tarixində isə həm də acı xəyatlara çox rast gəlinir. Son 300 illik tariximizə baxsaq xalqımızın inamından, situasiyadan istifadə edərək bizə qarşı hansı qara planların hazırlandığını və həyata keçirildiyini görmüş olarıq. Təsədüfi deyil ki, Prezident İlham Əliyev öz çıxışlarında hər zaman tarixi reallıqlardan, tarixi xəyatlardan misallar götürür - yanvarın 28-də keçirilən nəqliyyat məsələlərinə həsr olunmuş müşavirədə çıxışında Prezident bir daha bu məqama toxundu: “ Qərbi Zəngəzuru sovet hakimiyyəti bizim əlimizdən 1920-ci ilin noyabrında alıb və Azərbaycan xalqına qarşı cinayət törədib, bu, birinci və sonuncu cinayət deyildi. İkincisi, ondan sonra ardıcılıqla əgər getsək, cinayət durnaqları “Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti”nin Azərbaycan ərazisində yaradılması idi. Ondən əvvəlki cinayət...”

Bax səh. 4

Yeni erməni hiyləsi?

Ermənistanın Azərbaycanın şərtlərinə “hə” deyərək sülh sənədinə imza atması bu ölkənin bütövlükdə regional vəziyyətinə təsir göstərəcək. Belə olan halda İrəvan Bakı ilə yanaşı, Türkiyə ilə də münasibətlərin normalaşması prosesində mühüm mərhələ qət edəcək. Türkiyə ilə münasibətlərin yaradılması isə Ermənistan üçün mühüm dividendlər vəd edir. Azərbaycanın sülh ilə bağlı mövqeyi, tələbləri birmənalı şəkildə həm də Türkiyənin maraqlarına uyğun gəlir. O baxımdan ki, Azərbaycanın Konstitusiyaya dəyişikliyi ilə bağlı tələbi həm də Ankaraya qarşı olan iddialara son qoya bilər - problem ondan qaynaqlanır ki, Ermənistanın Müstəqillik Bəyannaməsinin preambulasında “Ermənistan SSR Ali Sovetinin və Dağlıq Qarabağ Milli Şurasının 1 dekabr 1989-cu il tarixli “Ermənistan SSR-yə yenidən birləşmək haqqında” birgə qondarma qərar ilə yanaşı...”

Bax səh. 5

Menendes layiq olduğu cəzanı aldı

Keçmiş amerikalı senator, ermənipərəst mövqeyi ilə tanınan Bob Menendeslə bağlı məhkəmə qərar verib. Belə ki, korrupsiya və rüşvətxorluqda ittiham olunaraq ona 11 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilmə cəzası kəsilib. Hökmü ABŞ-in Manhetten dairə hakimi Sidni Ştayn elan edib. Keçmiş senator Misirin hərbi maraqlarını önə çıxarmaq, cinayət təqiblərinə müdaxilə etmək və Qəter rəsmilərinin investisiyalarının təhlükəsizliyini təmin etmək üçün səlahiyyətlərdən sui-istifadə etməyə çalışmaqda ittiham edilir. İttiham aktına əsasən, Menendes və ermənişilli həyat yoldaşı Nadine Menendes bunun müqabilində qızıl külçələr, yüzminlərlə dollar nağd pul, avtomobil və digər formada rüşvət alıb...

Bax səh. 6

Məmməd Arifin rəngi saralmışdı

Sevimli müəllim Abbas Zamangilə gəlmişəm. Evdə yoxdur. Ömür-gün dostu Asya xanım məni çox böyük məhəbbətlə, mehribanlıqla qarşılayır. Getmək istədiyim halda içəri dövlət edir. Öyləşirəm. Ötən günləri xatırlayıram. Xatırlayıram ki, Lenin prospektində, 70 nömrəli binada yaşadığım müddətdə bu qiymətli insan, gözəl alim, böyük vətənpərvər mənimlə qonşu olmuş, mən bəlkə də bu qonşuluğun qiymətini lazımınca bilməmişəm. Oturub-durduğum, Abbas müəllimdən öyrəndiyim saatların ömrü az olub. Xatırlayıram ki, təxminən altı il bundan qabaq Akademiyanın böyük salonunda, Səməd Vurğun gecəsində Abbas Zaman müəllimin qopardığı tufanda az-çox mən də “taqsırkaram”. Öz çıxışı ərəfəsində dərin...

Bax səh. 7

Türkiyə hərbi sənaye ölkəsinə çevrilir

Bax səh. 7

Prezident İlham Əliyev 1 sayılı seçki məntəqəsində səs verib

Yanvarın 29-da Azərbaycanda növbəti bələdiyyə seçkiləri keçirilib. Prezident İlham Əliyev Bakı şəhərinin 7 sayılı Səbail seçki dairəsinin 6 nömrəli orta məktəbdə

yerləşən 1 sayılı seçki məntəqəsində səs verib. Dövlət başçısı səsvermə otağına daxil olub seçki bülletenini əlaqə kabinetə keçib və sonra bülleteni qutuya salıb.

Qeyd edək ki, Bakı şəhərinin 7 sayılı Səbail seçki dairəsinin 1 sayılı seçki məntəqəsində 576 seçici qeydiyyatda alınıb. Bu seçki dairəsi üzrə 31 namizəd mübarizə aparıb.

İlham Əliyev Trampa başsağlığı verib

Amerika Birləşmiş Ştatlarının Prezidenti Zati-aliləri cənab Donald Trampa Hörmətli cənab Prezident.

Vaşinqton şəhəri yaxınlığında sərnəşin təyyarəsinin hərbi helikopter ilə toqquşması nəticəsində çox sayda insanın həlak olması barədə xəbər bizi son dərəcə kədərləndirdi.

Bu faciə ilə əlaqədar Sizə, həlak olan-

ların ailələrinə və yaxınlarına, dost Amerika xalqına öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından dərin hüznə başsağlığı verirəm.

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 30 yanvar 2025-ci il

Azərbaycanın Baş naziri Qazaxıstana səfər edib

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədov Qazaxıstan Respublikasının Baş naziri Oljas Bektenovun dəvəti ilə yanvarın 30-da Almatı şəhərinə işgüzar sə-

fər edib. Ə.Əsədov səfər çərçivəsində "Digital Almaty 2025" beynəlxalq rəqəmsal forumunda çıxış edəcək. O, həmçinin Avrasiya Hökumətlərarası Şurasının iclasında qonaq qismində iştirak edəcək.

Yeni Dövlət Proqramı təsdiq edilib

Prezident İlham Əliyevin imzaladığı sərəncama əsasən, Bakı şəhərində və ətraf ərazilərdə nəqliyyat infrastrukturunun təkmilləşdirilməsinə dair 2025-2030-cu illər üçün Dövlət Proqramı təsdiqlənib. Sərəncama əsasən, Nazirlər Kabinetinə Dövlət Proqramında nəzərdə tutulmuş tədbirlərin əlaqələndiril-

məsini və icrasına nəzarəti həyata keçirmək, orada nəzərdə tutulmuş tədbirlərin icrası barədə ildə bir dəfə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat vermək, bu sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etmək tapşırılıb. Dövlət Proqramında nəzərdə tutulmuş tədbirlərin maliyyələşdirilməsi məqsədilə hər il dövlət büdcəsinin, dövlət investisiya proqramlarının tərtibi prosesində zəruri maliyyə vəsaiti üçün müvafiq tədbirlər görülməlidir.

Ərdoğan Türkiyə-Azərbaycan-Özbəkistan üçtərəfli görüşünün iştirakçılarını qəbul edib

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan yanvarın 29-da Azərbaycan, Türkiyə və Özbəkistanın xarici işlər, ticarət və nəqliyyat nazirlərinin üçtərəfli görüşünün iştirakçılarını qəbul edib. Görüşdə Azərbaycan tərəfindən xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov, iqtisadiyyat naziri Mika-

yıl Cəbbarov, rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat naziri Rəşad Nəbiyev və ölkəmizin Ankaradakı səfiri Rəşad Məmmədov, Özbəkistan tərəfindən xarici işlər naziri Baxtiyər Saidov, investisiya, sənaye və ticarət naziri Ləziz Kudratov və nəqliyyat naziri İlhom Məxkamov iştirak ediblər.

Türkiyə tərəfindən isə görüşə xarici işlər naziri Hakan Fidan, ticarət naziri Ömər Bolat, nəqliyyat və infrastruktur naziri Abdülkədir Uraloğlu və Prezidentin Xarici Siyasət və Təhlükəsizlik məsələləri üzrə baş müşaviri Akif Çağatay Kılıç qatılıb.

Beynəlxalq səviyyədə Azərbaycan nümunəsi

Müstəqillik tariximizdə ilk dəfə ölkənin bütün ərazisində keçirilən növbəti bələdiyyə seçkiləri uğurla baş tutub

Yanvarın 29-da ölkəmizdə növbəti bələdiyyə seçkiləri uğurla baş tutub. Bu, müstəqil Azərbaycanın tarixində ölkənin bütün ərazisində keçirilən ilk bələdiyyə

seçkiləridir. İkinci Qarabağ müharibəsi-nəzər alınaraq, seçkilər ölkənin bütün ərazisində keçirmək mümkün olmurdu. Ərazi bütövlüyümü-

zün və suverenliyimizin bərpasından sonra 2024-cü il fevralın 7-də ilk olaraq əhəmiyyətinə görə daha mühüm önəm daşıyan prezident seçkiləri suveren Azərbay-

canın bütün ərazisində baş tutdu. Qələbələrimizin əsas memarı olan İlham Əliyev həmin seçkilərdə səsə 92,12 faizini (4 milyon 567 min 458 səs) toplayaraq növ-

bəti dəfə Prezident seçilib. Həmçinin ötən il sentyabrın 1-də Milli Məclisə seçkilər də uğurla baş tutdu. Bundan sonra növbə bələdiyyə seçkilərinə qatdı.

Bütün dairələrdə seçkilər normal keçib

31,45 faizini təşkil edir.

Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) sədri Məzahir Pənahov bələdiyyə seçkilərinin ilk nəticələri ilə bağlı keçirdiyi mətbuat konfransında bildirib ki, yanvarın 29-da Azərbaycanda mövcud olan 685 bələdiyyəyə seçkilər keçirilib. 685 bələdiyyəyə 8071 üzv seçilməli idi və bu bələdiyyələr Azərbaycanda mövcud olan 125 dairənin 118-nin ərazisini əhatə edib. Gün ərzində seçkilərin fəallığı ilə bağlı ictimaiyyətə beş dəfə məlumat verilib. Yekunda 1 milyon 874 min 810 nəfər səsvermədə iştirak edib ki, bu da ümumi seçicilərin

Mərkəzi Seçki Komissiyasına və "qaynar xətt"ə heç bir şikayətin daxil olmadığını vurğulayan M.Pənahov bütün məntəqələrin vaxtında - saat 08:00-da açıldığını və 19:00-da bağlandığını bildirib. Qeyd edib ki, məntəqələrdə olan seçicilərin hamısı azad, sərbəst şəkildə səs verdikdən sonra artıq seçkilərə yekun vurulub və məntəqə seçki komis-

siyasının protokolları Seçki Məcəlləsinin tələbinə uyğun olaraq müəyyənləşdirilən dairə seçki komissiyasına çatdırılıb. Sonra isə həmin nəticələr Mərkəzi Seçki Komissiyasının internet sahifəsində yerləşdirilib. Bütövlükdə, aşağı seçki komissiyaları öz vəzifələrinin öhdəsindən qısa müddətdə çox yüksək səviyyədə gəlirlər.

Yüksək seçici fəallığı

Bələdiyyələr bilavasitə seçicilərə yaxınlığı baxımından idarəetmənin çox mühüm həlqəsini təşkil edir. Buna görə də Azərbaycan cəmiyyətində yerli özünüidarəetmə orqanlarına seçkilərə böyük maraq olub. Bunu yanvarın 29-da müşahidə edilən ab-havadan da görmək mümkün idi. Paytaxtda və regionlarda insanlar sübh tezdən seçki məntəqələrinə gəlib seçdikləri namizədlərə səs ver-

məyə tələsirdilər.

Mərkəzi Seçki Komissiyası bələdiyyə seçkilərində seçici fəallığı ilə bağlı son statistik məlumatları açıqlayıb. MSK Katibliyinin Seçkilər İnformasiya Mərkəzinin müdiri Fərid Orucov 29 yanvar saat 19:00-a olan məlumata görə, seçicilərin 31,45 faizinin (1 milyon 874 min 810 nəfər) səs verdiyini bildirib. İlk məlumatlara əsasən, bələdiyyə seçkilərində ən yüksək seçici fəallığı 59 saylı Quba seçki dairəsində müşahidə olunub. Bu seçki dairəsində 49 min 795 seçicidən 19 min 172 nəfəri (38,50 faiz) səsvermədə iştirak edib. Həmçinin lider namizədlər də müəyyənləşdirilib. Onların siyahısı Mərkəzi Seçki Komissiyasının saytında yerləşdirilib.

Müasir dövlət kimi inkişaf edən Azərbaycanda prezident və parlament seçkilərində olduğu kimi, bələdiyyə seçkilərində də şəffaflığın təmin edilməsi əsas meyardan biri kimi müəyyənləşdirilib. Mərkəzi Seçki Komissiyası veb-kameraların səsvermə günü aşkarlığın və şəffaflığın təmin olunmasında mühüm rolunu nəzərdə alaraq, bələdiyyə seçkilərində də 118 seçki dairəsi üzrə 1000 seçki məntəqəsində veb-kamera quraşdırılmasına qərar verib və həmin məntəqələrin siyahısını rəsmi dərc olunub. Eyni zamanda, Mərkəzi Seçki Komissiyasının sədri Məzahir Pənahov, rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat naziri Rəşad Nəbiyev və Xüsusi Rəhbərlik və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidmətinin rəisi İlqar Musayev seçkilərdən öncə komissiyanın inzibati binasında yerləşən veb-kameralara texniki nəzarət mərkəzinə baxış keçirib, veb-kameraların quraşdırılması istiqamətində reallaşdırılan hazırlıq işləri ilə tanış olublar. Bələdiyyə seçkilərində veb-kameraların tətbiqini birgə layihə çərçivəsində və sıx əməkdaşlıq şəraitində gerçəkləşdirən qurumların rəhbərlərinə veb-kameraların quraşdırılması, tənzimlənməsi və seçki gününə tam hazır vəziyyətə gətirilməsi ilə bağlı atılan yе-

kun addımlar barədə məlumat verilib. Sözügə-

Bələdiyyə seçkiləri müasir tələblərə uyğun təşkil edilib

dən fəallığı həyata keçirən mütəxəssislərlə söhbət zamanı veb-kameraların seçkilərin şəffaflığının təmin olunmasında mühüm rolunu bir daha vurğulanaraq, veb-kameraların quraşdırılması və tənzimlənməsi prosesində qanunvericiliyin tələblərinə dəqiqliklə əməl edilməsinin vacibliyi diqqətə çatdırılıb və zəruri tövsiyələr verilib. Vurğulandığı kimi, Azərbaycanda keçirilən seçkilərdə bütün digər vasitələrlə yanaşı, informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının ən son innovativ nailiyyətlərindən geniş və səmərəli istifadə edilməklə, səsvermə günü də aşkarlığın və şəffaflığın böyük miqyasda təminatına nail olunub. Ölkəmizin seçki praktikasında uzun illərdir müvəffəqiyyətlə tətbiq olunan veb-kamera təcrübəsi seçki günü səsvermə məntəqələrində proseslərin gedişinin internet üzərindən hamı üçün açıq platformada tam şəkildə, arasılaşmadan, həblə real vaxt rejimində dünyanın istənilən yerindən və heç bir qeydiyyat tələb olun-

madan müşahidə etmək imkanı yaradır. Müxtəlif kateqoriyalı aşkarlıq institutlarının seçki prosesində rahat, asan iştirakı və sərbəst fəallığı üçün yaradılan hərətəvə seçki şərait baxımından Azərbaycan öncül ölkələrdən biridir. Seçki günü internet istifadəçiləri istər ölkə daxilindən, istərsə də xaricdən Mərkəzi Seçki Komissiyasının rəsmi internet sahifəsinə daxil olaraq, heç bir qeydiyyat tələb olunmadan, müasir standartlara cavab verən və ən yüksək görüntü effektivinə malik bu veb-kameralar vasitəsilə seçki məntəqəsindəki bütün prosesləri - səsvermə, səsərlərin sayılması və nəticələrin müəyyənləşdirilməsini canlı və fasiləsiz müşahidə edə bilərlər. Məzahir Pənahovun sözlərinə görə, bələdiyyə seçkilərində ümumilikdə 71 min 209 nəfərin səsverməni müşahidə etmək hüququ olub. Onların sırasına media nümayəndələri daxil deyil. O qeyd edib ki, bələdiyyə seçkiləri müasir tələblərə uyğun olaraq təşkil edilib.

ların şərtlərinə əsasən keçirilib. İslahat tədbirləri sırasında kiçik bələdiyyələrin birləşdirilməsi yolu ilə daha böyük yerli özünüidarəetmə orqanlarının formalaşdırılmasının önəmini xüsusi qeyd etmək istərdik. Bu, idarəetmənin səmərəliliyinin artırılması, həmçinin vəsaitlərin qənaət edilməsi baxı-

Daha böyük bələdiyyələr - daha səmərəli nəticələr

mından çox önəmli bir addımdır. Müvafiq qanunlara edilən dəyişikliklərə əsasən, ölkə üzrə sonuncu bələdiyyə seçkilərinin keçirildiyi ildən sonrakı dörd ilin son iki ilində əhalisinin sayı 3000 nəfərdən və ya ev təsərrüfatlarının sayı 1000-yə artıbdan az olan bələdiyyələr sosial-iqtisadi vəziyyət, tarixi və digər yerli xüsusiyyətlər nəzərə alınmaqla digər bələdiyyələrlə birləşdirilir. Nəticədə, bələdiyyələrin sayı 3 dəfəyə yaxın azaldılaraq 1450-dən 685-ə endirilib. Struktur dəyişikliyinin nəticəsində 2025-ci ildən təxminən əvvəlki mövcud olan 800-ə yaxın bələdiyyə hüquqi statusunu itirmiş olacaq.

Azərbaycanda bələdiyyələrin yeni tərkibinin ilk iclasının keçirilməsi və sədrinin

seçilməsi ilə bağlı qaydalar da təsdiqlənib. Bu, "Bələdiyyələrin statusu haqqında" və "Bələdiyyələrin fəallığına inzibati nəzarət haqqında" qanunlara edilən dəyişikliklərə əsasən mümkün olub. Xəbər verildiyi kimi, Prezident İlham Əliyev Məvafiq dəyişikliklərin əks olunduğu qanunu imzalayıb. Dəyişikliklərə əsasən, yeni seçilən bələdiyyənin ilk iclası Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən bələdiyyə seçkilərinin yekunları elan edildikdən sonra beş iş günü müddətində keçiriləcək. Bələdiyyənin ilk iclasında bələdiyyənin sədri seçilənədək yaşıl daha çox olan üzv iclasla sədrlik edəcək. İclasla sədrlik edən bələdiyyəyə üzv seçilmiş şəxslərin siyahısını elan edəcək, ilk iclası bələdiyyə sədri və iclas katibi seçilənədək aparacaq.

Bələdiyyənin sədri açıq və ya gizli səsvermə yolu ilə seçiləcək. Bələdiyyənin sədri bələdiyyə üzvlərinin yarısından çoxunun səsini topladıqda seçilmiş hesab olunacaq. Bələdiyyənin ilk iclasında bələdiyyə sədri və iclas katibi seçildikdən sonra iclasın gündəliyi təsdiq ediləcək.

Mübariz ABDULLAYEV

HEYDƏR ƏLİYEVİN GƏNCLƏR SİYASƏTİ VƏ SEVGİSİ

Bəzən məndən soruşurlar ki, bu qədər gərgin işləri aparmağım necə mümkün olubdur. Hər bir insanın ilhamverici qüvvəsi var. Mənə ilham verən ən böyük qüvvə Azərbaycanın uşaqlarıdır, Azərbaycanın gəncləridir, Azərbaycanın gələcəyidir.

Ümummilli lider Heydər Əliyev üçün gənclik amili milli şüurun və yaddaşın keşiyində ayıq-sayıq dayanmaq amalı qədər əhəmiyyətli idi. Daha doğrusu, Heydər Əliyevə görə onlar qoşa qanad kimi eyni yüksəlişin fəza elementi sayılırdılar. Gəncliyin milli tarixdə və tələdə tutduğu yərə, çəkivə elm-dövlət nisbətində, yaddaş-məfkurəçilik istiqamətində heç kəs Heydər Əliyev qədər aydın mövqe təsnifi, missiya, rol bölgüsü və model təqdim etməyib: “Bu qədər gərgin işləri aparmaqda mənə ilham verən ən böyük qüvvə Azərbaycanın gəncləridir!” Gənclər siyasəti və sevgisi konsepsiya olaraq bu tamliqda və bütövlükdə öz ifadəsini məhz, Heydər Əliyevin əməlinə və işində tapır. Əslində bu gün müasir Azərbaycanda müstəqilliyin də, sabit dövlətçiliyin də, yaddaşda və əxlaqda suverenliyin də təməl məqamı bu konsepsiyadır.

Heydər Əliyevin elm, sənət, ədəbiyyat adamlarına verdiyi dərin qiymət onun da, bizim yaxın tarixin tərcümeyi-halının da ən qürlü səhifələrindən biridir. Məlumdur ki, sə-nətkarların dövlət səviyyəsində yubileylərinin keçirilməsi, bu yaradıcı şəxsiyyətlər haqqında aparılan tədqiqat-təbliğat işləri onların mənsüb olduğu xalqa daha yaxından tanıtılması ilə bir sırada, həm də azərbaycançılıq ideyasının geniş miqyasda yayılmasına və dərindən mənimsənilməsinə uğurla xidmət etmişdir. Heydər Əliyev keçmiş İttifaq səviyyəsində ən yüksək siyasi dairələrdə böyük cəsarətlə bəyan etmişdir ki: “Nizamidən, Füzulidən danışarkən onları təkco şair kimi deyil, böyük filosoflar kimi dünyaya, dünya mədəniyyətinə, elminə böyük töhfələr vermiş mütəfəkkirlər kimi tanıtmalıyıq”. Heydər Əliyev bu şəxsiyyətlərin tanıtılması məqamını vurğulayarkən daha çox gənclik amilinə həssas yanaşırdı. Məsələn, dahi şairimiz Məhəmməd Füzulinin anadan olmasının 500 illiyi münasibətlə Təşkilat Komitəsinin 1 avqust 1994-cü il tarixli yığıncağındakı Heydər Əliyevin böyük əks-səda doğurmuş nitqində yeni tarixi epoxada səslənən mülahizələrdə Azərbaycan, xalqımızın ədəbi şəxsiyyətlər vasitəsilə tanıtılmasınının qayğıları aydın surətdə əhatə edilir: “Bu yubileyi keçirərkən, biz xalqımızın özünü tanımasını təmin edəcəyik və etməliyik. Xalq görək daim öz kökünü xatırlasın, tarixini öyrənsin, milli mədəniyyətində, elmindən heç vaxt ayrılməsın. Şübhəsiz ki, bu yubileyin keçirilməsi indiki nəslin... tariximizin nə qədər zəngin olduğunu və Azərbaycan xalqının dünya mədəniyyətinə necə töhfələr verdiyini dərk etməsinə şərait yaradacaq və hər bir azərbaycanlıda, ilk növbədə, gənc nəsliddə milli iftixar, vətənpərvərlik hisslərini daha da yüksəldəcəkdir. Bunun özü müstəqil Azərbaycanda bizim üçün çox görəkli bir amildir”.

Yaradıcı gəncliyin istedadlı nümayəndələrinə Prezident mükafatlarının verilməsi də Ulu Öndər tərəfindən əsası qoyulmuş yazıçı zəhmətinin və ədəbi prosesin stimullaşdırılması siyasətinin konkret davamından ibarətdir. Mirvarid Dilbazi “Qurtardın bülüməndən Azərbaycanı” şeirində Heydər Əliyevin Azərbaycana, hakimiyyətə qayıdışını alqışlayır, bunu votən və millət miqyasında fədailik adlandırmaqla yanaşı, Ümummilli Liderin gənclərə, gəncliyə böyük ərməğanı kimi dəyərləndirir:

*Qurtardın bülüməndən Azərbaycanı!
Sən ey ağılı ümman,
Ürəyi inca!
Sən həyat bəxş etdin minlərlə gənca.
Açıb xəyanətin sən iç üzünü,
Silməkçün torpaqdan bu qan izini
Çağırdın, səs verdi sənə millətin.
Xalqı məğlub etmək çətindir, çətin!*

Heydər Əliyevin siyasətinin əsası gənclərə bağlı böyük amallara söykənirdi. Bu amallar o qədər prioritet idi ki, Ulu Öndərin istər ən sevincli, istərsə də ən kədərli anında unudulmur, onun fikir və mülahizələrinin ana xəttinə çevrilirdi. 1994-cü ilin 23 iyununda Müslüm Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasında Heydər Əliyevin Xalq şairi Xəlil Rza Ulutürkə vida mərasimində etdiyi bir çıxış var: “Ağır dövrdə yaşayan Azərbaycan xalqı bu gün böyük bir matəmə bürünmüşdür. XX əsrdə Azərbaycanın görkəmli simalarından biri - şair, yazıçı, filosof, alim, xalq azadlığı uğrunda fədakar mübariz, böyük vətəndaş Xəlil Rza Ulutürkü itirmişik. Bu böyük itkidir... Xəlil Rza Azərbaycan xalqının milli azadlıq uğrunda mübarizəsinin ön cərənlərində getmiş, bu mübarizəyə qalxmış gənclərimizə həm alim, həm şair kimi, həm də hörmətli bir insan kimi örnək olmuşdur”.

Bütün hallarda gəncliyə örnək olmaq! Ümummilli Liderin gənclər siyasəti onun Azərbaycan dilinə münasibətində daha bariz önə çıxır. Onun xüsusilə, ana dili haqqında fikirləri birbaşa gəncliyin doğru istiqamətdə, milli zəmində yetişməsi üçün uğurlu bir yol xəritəsi idi: “Azərbaycan dilinin bundan sonra da inkişaf etməsi mənim həyatımın ən birinci vəzifəsidir. Çünki millətin dilini əlindən alsan, onu öz dilindən məhrum etsən, o millət çox şey itirər. Amma millətin öz doğma dili, ana dili olanda, onu heç nə dəyişdirə bilməz... Bizim gənclərə deyirəm ki, rus dilini yaxşı bilin, ingilis, fars, ərəb, fransız dillərini də yaxşı bilin. Amma bunların hamısından yaxşı öz Azərbaycan dilinizi öyrənin. Əgər bunu bilmədən, son tam azərbaycanlı olursan”.

Heydər Əliyev 2001-2003-cü illərdə “Dövlət dilinin təbiiq işinin təkmilləşdirilməsi”, “Azərbaycan əlifbası və Azərbaycan dili gününün təsis edilməsi”, “Azərbaycan Respublikasında dövlət dili haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun təbiiq edilməsi haqqında” fərmanlar vermişdir. Ulu Öndər demişdir: “Dil hər bir millətin milliliyinin əsasidir. Ona görə də hər bir gənc öz ana dilini, Azərbaycan dilini, müasir Azərbaycan dilini ən incəliklərinə qədər bilsin və bu dildən istifadə etsin. Biz müstəqil Azərbaycanda

Azərbaycan dilini dövlət dili etdiyimiz kimi, cəmiyyətimizdə də, xalqımızın içində də Azərbaycan dilini mütləq hakim dil etməliyik”.

Dil amili Heydər Əliyev üçün xalqın milli kimliyini təyin edən başlıca amil, dəyər vəhi idi. Mövlud Süleymanlı “Qırx ilin yeddi görüşü” memuar-əsərində Heydər Əliyevlə bağlı xalq arasında şifahi yayılmış maraqlı məqamlardan bəhs edir. Bunlardan biri Azərbaycan dili barəsindədir: “Yadımdadır, 70-ci illərin ortalarında, Novruz bayramı ərəfəsində böyükdən-kiçiyə hamı Şıx çimərliyi səmtində ağac əkməyə çıxmışdı. Yazıçılar İttifaqının ayrıca sahəsi vardı, orda ağac əkirdik. Heydər Əliyev sahələrə dolaşır, adamlarla görüşüb axırda yazıçıların yanına gəlirdi. Həmişə olduğu kimi səmimiyyəti, ərki cətanlarla zarafat edirdi, gənclərlə maraqlanırdı. Şair Qabil yenə özünəməxsus orijinallığı ilə seçildi: “- Yoldaş Əliyev, Siz azərbaycanca nə gözəl danışırırsınız!” Heydər Əliyev astadan gülüb dedi: “- Qabil, sən niyə mənim rusca gözəl danışmağıma təəccüb etmirsən, azərbaycanca danışmağıma təəccüb edirsən? Bu dil mənim ana dilimdir, mən bu dili bilməliyəm! Eləcə də hamımız” Bu söz, bu fikir elə orada da alqışlarla qarşılandı... Amma onunla bitmədi, çoxlarımızın xəbəri olmadan bu söz, bu fikir kiçik məcrasından çıxdı. Uzun müddət milli

tərbiiyəmizdə iş gördü... Bu da faktıdır ki, bir az əvvəl yuxarı səviyyələrdə Azərbaycan dilində ümumiyyətlə danışmaq getmirdi, rus dilini pis bilənəri işə götürmürdülər, ona pis baxırdılar və s. Adı bir iməciliyi gündə deyilmiş bu söz, bu fikir bir zamanı Heydər Əliyev fəaliyyəti doğma dilimizə olan soyuq münasibəti dəyişdirdi. Yeri gəldi-gəlmədi rus dilində danışan və danışmağa can atan kütləvililiyin qarşısı alındı”.

Yüksək mədəniyyət və mədəniyyət daşıyıcısı olan Heydər Əliyev bütün ömür yolunun süzgəcindən keçirdiyi, əməllərində dəfələrlə sübuta yetirdiyi həyat qənaətlərini gənclərə bölüşürdü. O, gəncləri qoruyur və hamilik edirdi. Elmira Axundova “Şəxsiyyət və zaman” roman-tədqiqatında yazır: “60-cı illərin əvvəllərində Azərbaycan əks-keşfiyyatı əməkdaşları üçün “başagırısı” olan yeni mənbə - Bakıda yaranan gənclərin gizli təşkilatının üzvlərinin talelərini sındırmayağa və profilaktik tədbirlərlə kifayətlənməyə inandırmaq üçün Heydər Əliyev bəzən bütün natiqlik məharətini işə salmalı olurdu...”.

Yazıçıların 1981-ci il qurultayında Heydər Əliyev Anarla açıq polemikaya girərək onun “gənclərin səhv etmək səlahiyyəti” barəsində fikrinə düzəlişlər etmişdir: “Heydər Əliyev: Amma sən belə dedin ki, əgər o, səhv etməsə, cavan olmaz ki, o,

yetişmişdir. Səhv etmək qətiyyəən mütləq olmalı şey deyil.

Anar: Şübhəsiz. Heydər Əliyev: Səhv ola bilər. Ancaq o cavan, o gənc ki, dünyanı əvvəldən düzgün mövqələrdə başa düşür, o ya səhv etmir, ya da az səhv edir. Səhv etmək, şübhəsiz ki, bizim həyatın dialektik qanunudur. Bu aydındır, bunu heç kəs inkar etməməlidir. Amma nə qədər çalışsaq ki, bizim gənclər öz yüksək istedadlarını düz istiqamətdə inkişaf etdirləsinlər, o qədər gənclər mətləbə tez çatır. Elədimi?”

Heydər Əliyev gəncliyin mümkün qədər səhvlərdən arınıb həyat yollarının düzgün seçilməsinin tərəfdarı idi. Onun gənclərə göstərdiyi qayğının alt qatında məhz bu niyyət dayanırdı. Buna görə onların vaxtlarının səmərəli keçirilməsi, uğurlu təşkili, kitab, rəsm, musiqi, sənət mühitində formalaşmaları üçün bütün mümkün intiyazlarından yararlanırdı. “Müstəqillik dövrü Azərbaycan ədəbiyyatı” kitabından oxuyuruq: “1990-cı illərin ortaları üçün olduqca çətin durumda olan Azərbaycan Yazıçılar Birliyinə Heydər Əliyev Dövlət himayəsini bəpə etdi. Birliyin əsas nəşrləri - “Ədəbiyyat qəzeti” və “Azərbaycan” jurnalının dövlət hesabına çıxması təmin olundu. Cəlil Məmmədquluzadə, Hüseyn Cavid, Səməd Vurğun, Süleyman Rüstəm, Rəsul Rza, İlyas Əfəndiyev və b. XX əsr ədəbiyyatı ko-

rifeylərinin yubiley mərasimlərinin də təntənəli surətdə qeyd olunması ədəbiyyata ümumxalq sevgisinin qaytarılmasında böyük rol oynadı. Heydər Əliyevin klassiklərlə yanaşı, müasir yazıçıları da dəyərləndirməsi, Bəxtiyar Vahabzadə, Xəlil Rza Ulutürk kimi canlı klassiklərə xəstə iken baş çəkməsi, qayğı göstərməsi, Məmməd Araz, Mirvarid Dilbazi, Anar, Yusif Səmədoğlu, Maqşud İbrahimbəyov və b. yazıçıların yubileylərində iştirakı, Xalq yazıçısı fəxri adı, “İstiqlal” və “Şöhrət” ordenləri ilə təltif etməsi də ədəbiyyata diqqətin qayıtmasını nümayiş etdirirdi. Ümummilli Liderin 1997-ci ilin oktyabr ayında keçirilən Azərbaycan Yazıçıları Birliyinin X qurultayında şəxsən iştirakı, qurultaydan qabaq Prezident İqamətgahında yazıçıların nümayəndələri ilə, həmçinin ədəbi gəncliklə səmimi görüşləri ədəbi ictimaiyyətdə böyük ruh yüksəkliyi yaratdı”.

Səməd Vurğunun ev muzeyindəki görüş zamanı Heydər Əliyev “Fərhad və Şirin” tamaşasını xatırlayarkən gənclik amilinə xüsusi vurğular vururdu: “İndi biz buradakı şəkillərə baxarkən Aybəniz xanım dedi ki, Səməd Vurğunun “Fərhad və Şirin” pyesi 50 il bundan qabaq tamaşaya qoyulmuşdur. Mən onun fikri ilə razıyam ki, indiki gənc nəsiləndən çoxları “Fərhad və Şirin” pyesinin tamaşasına baxmayır və ya bəzilər bu əsəri oxumayırlar... Bu tamaşanı mən vaxtilə çox böyük məmnuniyyətlə gedib Azərbaycan Dövlət Dram Teatrında görmüşəm. Bu əsər mənə çox böyük təsir bağışladı. Onu gedib yenidən görmək mənə də, sizə də lazımdır. Amma gənclərə xüsusən lazımdır...”

Ümummilli Lider üçün gənclik cəmiyyətin, ölkənin sabahı demək idi. Gənclərlə görüşündə hər kiçik problemə nüfuz edir, onların qayğıları ilə maraqlanırdı, onların həlli istiqamətində mühüm addımlar atırdı. 1997-ci il 29 oktyabrında Heydər Əliyevin yaradıcı gənclərlə görüşündəki çıxışından bəzi nüanslara diqqət yetirmək yetər ki, Ümummilli Liderin içindəki Vətən sevgisi, məfkurə ruhu bütün aydınlığı ilə görünsün: “Mən gənclərə üzümlü tutub deyirəm, - sizin qarşınızda çox gözəl imkanlar, perspektivlər var. Şübhə etmirəm ki, siz böyük uğurlar qazanacaqsınız, ədəbiyyatımızı inkişaf etdircəksiniz. Şübhə etmirəm ki, sizin içində Azərbaycan xalqının ədəbiyyatını, mədəniyyətini daha da yüksəklərə qaldıran böyük şairlər, yazıçılar, ədəbiyyatşünaslar çıxacaqdır. Mən buna heç şübhə etmirəm. Çünki indiyədək yaşadığımız dövr və əldə etdiyimiz nailiyyətlər buna, belə deməyə tam əsas verir. Şərait daha da sərbəst olanda, insan daha da müstəqil, azad olanda: şübhəsiz ki, onun daxilində olan imkanlar daha çox açılır və öz bəhrəsini verir”.

O da önəmli faktlardandır ki, Ulu Öndərin hər bir məsələyə dair çıxışının mütləq sonluğu, mütləq vurğusu gənclərin xalq, Vətən, cəmiyyət qarşısında missiyasını unutmamağa çağırışla bitirdi: “Ancaq hesab edirəm, bir məsələdə siz daha da yaxından iştirak etməlisiniz. Bu məsələ də Azərbaycanın ərəzi bütövlüyünün bəpə olunması, işğal edilmiş torpaqlarımızın azad olunması, Azərbaycanın qüdrətli ordusunun yaradılması, Azərbaycan vətəndaşlarının hərbi vətənpərvərlik, ümumiyyətlə vətənpərvərlik ruhunda tərbiiyələndirilməsi, Azərbaycan gənclərinin hərbi vətənpərvərlik ruhunda tərbiiyəsinin möhkəmləndirilməsidir. Bu çox vacibdir, çox lazımdır...”.

Heydər Əliyev bütün dəyərləri, bütün gözəl ənənələri gənclərə ötürməyi təlqin edirdi: “Ona görə də biz gənclərimizi daha da çox vətənpərvərlik hissiyyətləri ilə tərbiiyələndirməliyik. Siz görək ordumuzla yaxın əlaqədə olarsınız. Burda kimse sizi ittiham etdi ki, cəbhəyə getmisiniz, şəhid olmusunuz, ya yox? Şairin səhəd olması lazım deyil. Amma şairin daim ordunun içində olması, əsgərlərlə görüşüb söhbət aparması, onlara vətənin nə demək olduğunu, torpağın nə demək olduğunu, müstəqilliyin nə demək olduğunu anlatması çox vacibdir...”.

Heydər Əliyevin bu fikirləri onun əlbəttə ki, çox müdrik siyasi xadim, strateq olmağın dan irəli gəlir. O, ədəbiyyatı sevirdi, ədəbiyyatın gücünə inanırdı, yaddaş itkisini ərəzi itkisindən daha böyük faciə sayırdı. Ona görə bütün çıxışlarında ən uca vurğunu bu məsələlərin üzərinə salır, onları şah mətləbə, ana xəttə çevirirdi: “Gənclərimizin düzgün tərbiiyə olunması və Azərbaycanca, müstəqilliyimizə sədaqət, hesab edirəm ki, sizin yaradıcılığımızın əsas mövzusu olmalıdır. Bu mövzu heç vaxt köhnəlmir. Bu, elə bir mövzudur ki, heç vaxt tükənmir. Çünki biz nə qədər yaşayırıq, o qədər də görək müstəqilliyimizi möhkəmləndirək...”.

2020-ci il! 44 günlük müharibə! Gənclər ordusunun gücü ilə geri alınmış torpaqlarımız! Yaddaşlı yetişən bir nəslin gücü! Heydər Əliyev siyasətinin gücü!

O güc ki, bu gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin də siyasətinin təməlinə dayanır! Çağdaş dövrümüzdə gəncliyə açılmış geniş meydan İlham Əliyev dövrünün də mühüm reallıqlardır. Prezident İlham Əliyevin gənclərin potensialının gerçəkləşməsinə, onların vətənpərvər, savadlı kadr kimi yetişməsinə, gənc ailələrin sosial təminatına yönələn tədbirləri dövlətin uzaqgörən siyasətinin göstəricisi kimi qiymətləndirilməlidir. Mütəmadi olaraq təkmilləşdirilən gənclər siyasəti gənc nəslin ictimai-siyasi həyatdakı rolunun artmasına, ölkənin aparıcı qüvvəsinə çevrilməsinə, bütövlükdə, kreativ gəncliyin formalaşmasına şərait yaratmışdır.

İndi, 2025-ci ilin bu çağından boylandıca - zəfərin qazanmış, ərəzi bütövlüyünü bəpə etmiş, güclənmiş, artmış, böyümüş dövlətimizin gücündən nəzər salanda Azərbaycanca, azərbaycançılıq əqidəsinə sədaqət ruhunu bütün hallarda uca tutan və qoruyan Ulu Öndər şəxsiyyətinin nəhəngliyi və uzaqgörənliyi görünür.

ELNARƏ AKİMOVA
Milli Məclisin deputanı,
YAP İdarə Heyətinin üzvü,
filologiya elmləri doktoru

Regionun nəqliyyat xəritəsini Azərbaycan müəyyənləşdirir

Zəngəzur dəhlizinin açılması üçün atılan addımlar öz müsbət nəticəsini verəcək

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə yanvarın 27-də nəqliyyat məsələlərinə həsr olunmuş müşavirədə bir çox mühüm məsələlərə toxunuldu. Onların sırasında regionun lider ölkəsi kimi Azərbaycanın global nəqliyyat dəhlizlərində üstün mövqeyi, yeni yaratdığı realıqlar şəraitində genişlənən nəqliyyat coğrafiyasının əhəmiyyəti xüsusilə diqqəti cəlb edir. Prezidentin bəyan etdiyi kimi Azərbaycan regionun tranzit-nəqliyyat koridorlarının açar ölkələrindən biri kimi mühüm statusa malikdir və bütün beynəlxalq nəqliyyat dəhlizləri ölkəmizdən keçir. Bu coğrafi vəziyyətdən səmərəli şəkildə istifadə edən ölkəmiz davamlı səyləri sayəsində bölgənin nəqliyyat arxitekturasını daha da möhkəmləndirib, yeni coğrafi koordinatlar əlavə edib. Hazırda bizim ərazimizdən Şərq-Qərb və Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizləri keçir və geniş bir trans-kommunikasiya qovşaqları yaranır.

Hazırda global həblardan biri olan Transxəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutunun (Orta Dəhliz) fasiləsiz axıcılığı da məhz Azərbaycanın və yaxın tərəfdaşlarının iradəsi ilə genişlənir. Bu dəhliz Çin, Qazaxıstan, Xəzər dənizi, Azərbaycan, Gürcüstan və daha sonra Türkiyə və Avropa ölkələrinə qədər uzanan böyük bir nəqliyyat arteriyasıdır. Bu layihənin yaradıcılarından və əsas təşəbbüskarlarından biri Azərbaycandır. Rəsmi Bakı Çin və Aİ ilə bu layihənin imkanlarını bir neçə ilə əvvəl geniş müzakirə edib və beynəlxalq nəqliyyat arteriyalarının əsas qovşaqlarından birinə çevirməyi təklif edib. Xüsusilə də son 2 ildə regionda yaranmış yeni geosiyasi düzənin fonunda meydana çıxmış nəqliyyat-logistika xətlərinin şaxələndirilməsi reallıqlara əsaslanaraq ölkəmiz regiondakı marşrutların çoxşaxəliliyinin təmin edilməsində aktiv rol oynamağa başlayıb. Azərbaycan Xəzər regionunu beynəlxalq haba çevirmək üçün Orta Dəhliz xəttinin imkanlarını və gerçəkliyini global səviyyədə bəyan edib və bu təşəbbüslər dünya birliyi tərəfindən birmənalı olaraq dəstəklənib.

Orta Dəhliz nəhəng arteriyaya çevrilir

ləri də reallaşmış və yeni hüquqi-iqtisadi əsaslar yaranıb. 2024-cü ilin mart ayında Qazaxıstan Prezidenti Qasım-Comərd Tokayevin Azərbaycana dövlət səfəri zamanı Siandan Bakıya gələn konteyner qatarının birgə qarşılanma mərasimi keçirilib və bu, Çin-Qazaxıstan-Azərbaycan nəqliyyat itti-faqlının faktiki nümayişi kimi yadda qalıb. Qazaxıstan Orta Dəhlizə rəsmən qoşulub. Digər Mərkəzi Asiya ölkələri də bu dəhlizin imkanlarını dəyərləndirərək eyni mövqə nümayiş etdirir. Özbəkistan, Qırğızıstan və Tacikistanın dövlət başçıları son dövrlərdə Azərbaycana səfərləri zamanı əsas müzakirə mövzularından biri bölgədəki nəqliyyat bağlantılarının və infrastrukturaların Orta Dəhlizlə birləşdirilməsi olub.

Hazırda Orta Dəhliz vasitəsilə daşımaların həcmının artması bu tranzit xəttinin coğrafiyasını əhatə edən ölkələrin, xüsusilə də türk dövlətlərinin vahid nəqliyyat ailəsində birləşməsinə də zəruri edir. Şuşada keçirilən Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) qeyri-rəsmi Zirvə görüşündə də Şərq-Qərb nəqliyyat dəhlizinin ən axıcı qolu kimi Trans-Xəzər əhəmiyyətinə toxunulub və TDT ölkələri tərəfindən imzalanan Qarabağ Bəyannaməsində Orta Dəhlizə inteqrasiyanın gücləndirilməsinə dair niyyətlər ifadə olunub.

Çin və Azərbaycanın artan təşəbbüskarlığı sayəsində Mərkəzi Asiya ölkələrinin Orta Dəhlizə inteqrasiya olunması təşəbbüsü

Şimal-Cənub marşrutunda da ölkəmizin strateji mövqeyi artır

Azərbaycanın fəal iştirak etdiyi Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizinin potensial imkanları da güclənir. Respublikamız Şərq-Qərb dəhlizi ilə yanaşı, bu marşrut xəttinə də xüsusi əhəmiyyət verir

və bunu şortlən-diren əsas amil ölkəmizin ən sərfəli coğrafi

kəsişmə nöqtəsində yerləşməsidir. Azərbaycan nəqliyyat kommunikasiyaların şaxələndirilməsinə önəm verərək Yeni İpək Yolumun Orta Dəhlizində və Şimal-Cənub xəttində orta mövqə tutmaqla bütün beynəlxalq nəqliyyat marşrutlarda iştirak edir. Azərbaycan öz nəqliyyat infrastrukturunu tam yeniləşdirməklə bu dəhlizin

lizin də strateji əhəmiyyətini artırır. İranla dəmir yollarının birləşdirilməsi və Azərbaycanın Astara stansiyasından İranın Astara şəhərinə qədər dəmir yolunun inşası Şimal-Cənub xəttinin potensial ötürücülük qabiliyyətini yüksəldib və hazırda Asiya və Yaxın Şərq bölgəsi də öz qovşaqlarını bu dəhlizə inteqrasiya etməkdədir.

Bir sözlə, bu gün Azərbaycan Avrasiyanın əvəzolunmaz nəqliyyat mərkəzlərindən biridir, Avrasiyanın nəqliyyat xəritəsini Azərbaycanı, onun nəqliyyat infrastrukturunu təsvir etmək mümkün deyil. Şübhəsiz, həm Şərq-Qərb, həm də Şimal-Cənub dəhlizləri Azərbaycanı qonşu dövlətlərlə və beynəlxalq tərəfdaşlarla sıx birləşdirməklə geniş əməkdaşlıq formatları sayəsində ölkə iqtisadiyyatına milyardlarla dollar gəlir gətirəcək.

Zəngəzur dəhlizinin də gerçəkləşəcəyi istisna deyil

Azərbaycanın coğrafi manevrləri kifayət qədər çoxdur, öz ayrılmaz hissəsi olan Naxçıvan və Türkiyə ilə alternativ nəqliyyat bağlantılarını təmin edir və digər əlavə kommunikasiya çıxışlarına malikdir. Ancaq Ermənistan tamamilə bütün enerji-nəqliyyat-kommu-

Bir məqamı da xüsusilə qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanın bölgənin nəqliyyat landşaftını möhkəmləndirərək digər kommunikasiyaların da bu nəqliyyat qovşaqlarına bağlantısını təmin etmək istiqamətində qətiyyətli addımlar atır. Bu baxımdan Orta Dəhlizin növbəti dayanacağı Zəngəzur xətti olacağına da şübhə yoxdur. Ermənistan regionun nəqliyyat ritmini pozmaq üçün müxtəlif cəfəng layihələri ortaya atmaqla bu dəhlizin perspektivini bağlayacağına ümid edir, "Sülh kəsişməsi" adlı reallıqdan uzaq layihə ilə vaxtı uzadır. İrəvan anlamır ki, Azərbaycanı iki qəpiklik qiyməti olmayan hansısa bir layihənin həyata keçməsi mümkün deyil.

nikasiya qovşaqlarından kənarda olduğundan beynəlxalq dəhlizlərə çıxış qapıları da bağlı qalır. Ona görə də dövlət başçısının da vurğuladığı kimi, "Ermənistan bundan sonra da dalan ölkə kimi davam edəcək və onların tranzit ölkəyə çevrilmə arzuları elə onların gözələrində qalacaq. Özləri daha çox itirəcəklər, nəinki biz".

Azərbaycan bu dəhlizin açılması üçün praktiki addımlar atır və nəzərə almaq lazımdır ki, ölkəmizin yaratdığı müasir geoiqtisadi və geosiyasi reallıqlar ticari-kommunikasiya platformalarının yeni strukturlarını müəyyən etdiyindən Zəngəzur dəhlizinin də gerçəkləşəcəyi gün uzaqda deyil.

ELBRUS CƏFƏRLİ

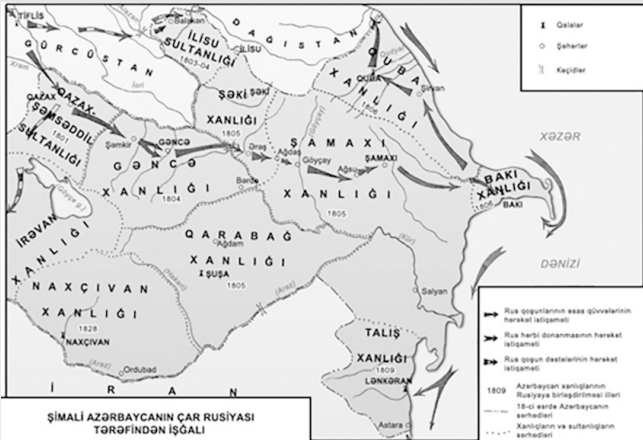
Hökmdarın taleyi...

Qarabağ xanı xəyanətə necə qurban getdi?

Tarix nəticə çıxarmaq üçün ən real faktdır. Azərbaycan tarixində isə həm də acı xəyanətlərə çox rast gəlinir. Son 300 illik tariximizə baxsaq xalqımızın inamından, situasiyadan istifadə edərək bizə qarşı hansı qara planların hazırlandığını və həyata keçirildiyini görmüş olarıq. Təsəffüf deyil ki, Prezident İlham Əliyev öz çıxışlarında hər zaman tarixi reallıqlardan, tarixi xəyanətlərdən misallar gətirir - yanvarın 28-də keçirilən nəqliyyat məsələlərinə həsr olunmuş müşavirədə çıxışında Prezident bir daha bu məqama toxundu: " Qərbi Zəngəzuru sovet hakimiyyəti bizim əlimizdən 1920-ci ilin noyabrında alıb və Azərbaycan xalqına qarşı cinayət törədib, bu, birinci və sonuncu cinayət deyildi. İkincisi, ondan sonra ardıcılıqla əgər getsək, cinayət dırnaqarası "Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti"nin Azərbaycan ərazisində yaradılması idi. Ondən əvvəlki cinayət ermənilərin çar Rusiyası tərəfindən Azərbaycan ərazisinə köçürülməsi idi. Ondən əvvəlki cinayət Qarabağ xanının öldürülməsi idi, hansı ki, zəmanət verilmişdi ki, o, öz rəhbərliyini Qarabağda icra edəcək..."

"Kürəkçay" müqaviləsi...

Dövlət başçısının misal gətirdiyi tarixi fakt XIX əsrin ilk illərinə təsadüf edir. Həmin dövr-

də Rusiya Cənubi Qafqazda apardığı işğalçılıq siyasətinin nəticəsi olaraq Kartli Xaketiya çarlığını, Borçalı, Qazax və Şəmsəddin sultanlığını, Car-Balakəni, Gəncə xanlığını işğal etmişdi. Sonradan isə hiyləyə əl atan Rusiyanın Azərbaycanı işğal etməsi ilə görüldüyü general Sisyanov siyasi manevr etməyə başladı. Öz qaniçənliyi ilə tanınan Sisyanov mehriban bir tərzdə müdafiət edərək İbrahimxəlil xanın mövqeyini dəqiqləşdirmək fikrinə düşdü. İbrahim xan və onun baş vəziri Molla Pənah Vəqifin İrandan fərqli olaraq Rusiyaya meyilli olması Sisyanovun xarici siyasət planına uyğun gəlirdi. 1805-ci ildə 14 mayda Qarabağ xanlığı ilə Rusiya imperiyası arasında "Kürəkçay" müqaviləsi imzalandı. Müqaviləni Rusiya tərəfindən Qafqaz qoşunlarının baş komandanı Si-

sianov imzaladı - "Kürəkçay" müqaviləsi Qarabağın faciəli taleyinin başlanğıcını qoydu. 11 maddədən ibarət "Andlı öhdəlik" adlanan bu müqavilə ilə Qarabağ xanlığı Rusiya himayəsinə qəbul edildi. Bu müqavilənin şərtlərinə görə Qarabağ xanlığı Rus imperiyasının vassalı olur, Rusiya çarına görə digər xarici dövlətlərlə münasibət saxlamaq hüququndan məhrum edilir, çar xəzinəsinə hər il 8 min çervon bac verməyi öhdəsinə götürürdü. Bundan əlavə, Şuşa qalasında və xanlığın ərazisində Rusiya qoşununun yerləşdirilməsi barədə də razılıq verildi. Bunlarla yanaşı, çar qoşunları general-leytenantı rütbəsi verilmiş İbrahimxəlil xan birbaşa çar baş komandanına tabe idi. Eyni zamanda Rusiya hökuməti də xanın və onun varislərinin daxili idarəetmə hüquqlarına toxunmayacağını öhdəsinə götürdü. "Kürəkçay" müqaviləsi 17 ildən sonra, yəni 1822-ci ildən sonra Qarabağ xanlığının çar hökuməti tərəfindən ləğv edilməsi ilə rəsmi qüvvəsini itirmiş oldu.

İbrahimxəlil xanın qətl...

İbrahimxəlil xanın sonrakı taleyi göstərir ki, heç bir müqavilə, heç bir andlı öhdəlik onu düşmənin pəncəsindən xilas etmədi. 1805-ci il iyul ayının 2-də İbrahimxəlil xan ailəsi ilə birlikdə rus zabiti Lisaneviç tərəfindən qətlə yetirildi. Qarabağ salnamələrində İbrahimxəlil xanın öldürülməsinin səbəblərindən biri kimi əvvəlcədən - 1805-ci ildə Peterburqda hazırlanmış plana əsasən öldürülməsi kimi, digəri isə ermənilərin xan haqqında uydurma xəyanət haqqında xəbər verməsi nəticəsində baş verdiyi bildirilir. M.C.Qarabağlı yazır ki, "1806-

cı ilin yazında Qızılbaş qoşunu (çar mirzəsi Cavanşir Qarabağlı qızılbaş dəyərək İran qoşununu nəzərdə tutur) Qarabağ torpağına yenidən hücumu keçməyə başladı. Onların qarşısını almaq üçün Qarabağda mayor Lisanoviçin yeganə dəstəsinə başqa qoşun olmadığından və məhsul vaxtı gəlib çatdığından İbrahim xan Qarabağ elləri ayaq altında qalmasını deyərək qızılbaşlarla xoşluqla rəftar etməyə başladı. Ermənilər bunu mayor Lisanoviçə xəyanət kimi başa saldılar. Buna görə də İbrahimxəlil xan qətlə yetirildi".

lanıbmış. Qarabağa isə məhz bundan sonrakı mərhələdə erməni əhalisi yerləşdirilməyə başladı. 19 iyul 1811-ci ildə Rusiya xarici işlər naziri O.P.Kozodavlevə təqdim olunan sənəddə bu məsələ barədə göstərilirdi: "Qarabağ vilayətində əhali 12 min ailə kimi qeydə alınmışdır ki, bunların da 2500-ü erməni ailəsidir (bu erməni adlandırılanların əksəriyyəti xristian albanlar idi), yerdə qalanları məhəmmədi dinli tatarlardır..."

Beləliklə, bu fakt bir daha onu göstərir ki, sözləyə dönmək çıxanlara etibar etmək olmaz...

P.İSMAYILOV

Uğurlu platforma...

Azərbaycan-Türkiyə-Özbəkistan nazirlərinin üçtərəfli görüşündə vacib məsələlər müzakirə olunub

Türk dövlətləri arasında münasibətlər daha da güclənməkdədir. Türk Dövlətləri Təşkilatında (TDT) birləşən ölkələr, həm də müxtəlif platformalar çərçivəsində əməkdaşlıq edirlər. Onlardan biri də Azərbaycan-Türkiyə-Özbəkistan xarici işlər, iqtisadiyyat, ticarət və nəqliyyat nazirlərinin üçtərəfli görüşüdür. Bu formatda ilk görüş 2022-ci il avqustun 2-də Özbəkistanın paytaxtı Daşkənd şəhərində baş tutub. Bu müstəvidə ikinci görüş də reallaşdı.

Yanvarın 29-da Ankarada Azərbaycan-Türkiyə-Özbəkistan xarici işlər, iqtisadiyyat, ticarət və nəqliyyat nazirlərinin 2-ci üçtərəfli görüşü keçirilib. Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin məlumatına görə, görüşdə nazir Ceyhun Bayramov, həmçinin iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov, rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat naziri Rəşad Nəbiyev iştirak ediblər. Nazirlər gündəlikdə duran mövzular, o cümlədən xarici siyasət və regional əməkdaşlıq məsələləri, ticarət, iqtisadiyyat və investisiya sahəsində əməkdaşlığın artırılması, regional nəqliyyat şəbəkələrini inkişaf etdirməklə nəqliyyat və kommunikasiya sektorunda əməkdaşlığın gücləndirilməsi mövzuları üzrə çıxışlar səsləndiriblər.

Regional əməkdaşlıq gücləndirilir

Ceyhun Bayramov çıxışında ölkələrimiz arasında mövcud üçtərəfli formatın qorunub saxlanılması və inkişaf etdirilməsinin hazırkı parçalanmaqda olan beynəlxalq münasibətlər sisteminə nümunəvi xarakter daşması ilə yanaşı, o cümlədən digər regional əməkdaşlıq formatlarını tamamlamaq, əməkdaşlıq potensialından istifadəni maksimallaşdırmaq, ortaq təhdidlərə qarşı birgə cavab tədbirlərinin görülməsi baxımından əhəmiyyətini qeyd edib. Ölkələrimizin yerləşdikləri Xəzər, Qara və Aralıq dənizləri regionlarını birləşdirən bir sıra strateji əhəmiyyətli layihələrin, o cümlədən "Rəqəmsal İpək Yolu" və "yaşıl enerji ixracı" kimi təşəbbüslərin üçtərəfli əməkdaşlığımızın əhəmiyyətini artırdığı qeyd olunub.

Azərbaycan-Türkiyə-Özbəkistan arasında bir sıra regional və beynəlxalq təşkilatlar, o cümlədən BMT, ATƏT, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı (D-8), Asiyada Qarşılıqlı Fəaliyyət və Etimad Tədbirləri üzrə Müşavirə (AQEM) çərçivəsində əməkdaşlığın, qarşılıqlı dəstək və ortaq mövqedən çıxış edilməsi təcrübəsinin davam etdirilməsinin zəruriliyi diqqətə çatdırılıb.

C.Bayramov, həmçinin postmünaqişə dövründə bölgədə mövcud vəziyyət, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə aparılan genişmiqyaslı bərpa və quruculuq işləri, mina təhdidi ilə mübarizə söyləri, Azərbaycan-Ermənistan normallaşma prosesinin gedişatı, mövcud çağırışlar barədə ətraflı məlumat verib. Keçmiş işğal nəticəsində 30 ilə yaxın müd-

dət ərzində digər ərazilərimizdən təcrid olunmuş torpaqlarımızda nəqliyyat infrastruktur quruculuğunun, xüsusilə Orta Dəhliz boyunca nəqliyyat imkanlarının genişləndirilməsi baxımından əhəmiyyəti vurğulanıb, yenidənqurma işlərində qardaş Türkiyə və Özbəkistanın göstərdiyi dəstək təqdir olunub.

nin göstərdiyi dəstək təqdir olunub.

Geniş anlamda regional sülh, təhlükəsizlik və inkişafın təmininin ortaq baxışımızın əsasını təşkil etdiyi, bu istiqamətdə Əfqanıstana yönələn sosial-iqtisadi dəstək təşəbbüslərinin, Trans-Əfqanıstan Dəmir Yol Xətti layihəsinin inkişafının diqqət mərkəzində olduğu qeyd edilib. Yaxın Şərqdə, xüsusilə Qəzza bölgəsində əldə olunan atəşkəsin və ona riayət olunmasının əhəmiyyəti, İsrail-Fələstin münaqişəsinin beynəlxalq hüquq normalarına uyğun həllini tapmasının vacibliyi diqqətə çatdırılıb. O cümlədən Suriyada Əsəd rejiminin çöküşündən sonra bu ölkənin dirçəldilməsi söylərinə qardaş Türkiyə ilə birgə dəstək verilməsinin regional əməkdaşlığımızın daha bir komponentinə çevrildiyi qeyd olunub.

Ankara Bəyannaməsində nələr əksini tapır?

Daha sonra görüşün yekunlarına dair Ankara Bəyannaməsi imzalanıb.

Bəyannamədə qarşılıqlı maraq doğuran regional və beynəlxalq məsələlərlə bağlı əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi, habelə suverenlik və ərazi bütövlüyü əleyhinə atılan addımlara qarşı birgə fəaliyyətə dəstək ifadə olunub.

İqtisadiyyat, ticarət, investisiyalar, logistika, infrastruktur, rəqəmsallaşma, ətraf mühit və iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə istiqamətləri üzrə mövcud potensialdan tam istifadə olunması, bu istiqamətdə Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində əməkdaşlığın, xüsusilə Orta Dəhlizin səmərəliliyi və rəqabətə davamlılığının artırılmasının vacibliyi qeyd edilib.

Bəyannamədə, həmçinin Azərbaycanın Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi bölgələrində yenidənqurma və humanitar minatəmizləmə fəaliyyətinə töhfə verilməsinin əhəmiyyəti vurğulanıb. Ankara Bəyannaməsində, eyni zamanda, Azərbaycanın COP29 və AQEM sədrlikləri çərçivəsində oynadığı rol təqdir edilib.

Nazirlər görüşün yekunlarına dair mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər. Türkiyənin xarici işlər naziri Hakan Fidan bildirib ki, ölkəsinin Azərbaycan və Özbəkistan ilə münasibətləri

ən yüksək səviyyədədir. Əməkdaşlıq çərçivəsində nəqliyyat və logistika sahələrində əlaqələrin genişləndirilməsi üzrə atılan addımlar xüsusi önəm daşıyır. Bu, 2040-cı ilədək Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) əsas hədəflərindən biridir.

H.Fidan qeyd edib ki, hazırda qlobal ticarətin ən böyük payı Avropa və Asiya ölkələrinə düşür: "Türkiyə, Azərbaycan və Özbəkistan vacib nəqliyyat yollarının üzərində yerləşib. Koronavirus pandemiyasının nəticələri və Ukraynada gedən müharibə fonunda Orta Dəhlizin əhəmiyyəti artır. Məhz bu marşrut Avropa ilə Asiya arasında ən təhlükəsiz və iqtisadi baxımdan sərfəli daşıma yoludur. Bu səbəbdən Mərkəzi Asiya, Xəzər dənizi, Cənubi Qafqaz və Türkiyədən keçən nəqliyyat dəhlizinin inkişaf etdirilməsi üzrə birgə addımların atılması zəruridir".

Türk dövlətlərinin əməkdaşlığı məsələsinə toxunan Hakan Fidan deyib ki, cari ildə Türk Dövlətləri Təşkilatının iki mühüm sammitinin keçirilməsi planlaşdırılıb. Bunlardan biri Türk dövlətləri liderlərinin Macarıstanda keçiriləcək qeyri-formal görüşü, digəri isə TDT-nin Azərbaycanda keçiriləcək 12-ci sammitidir.

Azərbaycanın XİN rəhbəri Ceyhun Bayramov bildirib ki, Azərbaycanın ərazi

Növbəti görüş Azərbaycanda keçiriləcək

bütövlüyünün və suverenliyinin bərpası geniş coğrafi məkanda iqtisadi əməkdaşlıq imkanları açıb. Bu gün Şərqlə Qərbdə Orta Dəhlizin işğaldan azad edilməsi

Azərbaycan torpaqlarından keçən yeni arteriyanın formalaşdırılması istiqamətində addımlar atılır. Bu marşrutun böyük potensialı var. O, Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərində aparılan bərpa işləri barədə görüş iştirakçılarına məlumat verib, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının inkişafına verdiyi töhfələrə görə Türkiyə və Özbəkistana minnətdarlığını bildirib.

Özbəkistan XİN rəhbəri Baxtiyar Saidov isə Özbəkistan və Türkiyə arasında strateji əməkdaşlıq haqqında sazişin imzalanmasını xatırladaraq, Azərbaycanla müttəfiqlik münasibətlərinin də yüksək səviyyədə olduğunu vurğulayıb. Nazir Daşkəndin Bakı və Ankara ilə strateji dialoqun daha da möhkəmləndirilməsinə hazır olduğunu qeyd edib.

Qeyd edək ki, növbəti üçtərəfli görüşün Azərbaycanda keçirilməsi qərara alınıb.

Nardar BAYRAMLI

Yeni erməni hiyləsi?

Paşinyan qondarma "soyqırımı"nı təkzib etməklə...

Paşinyandan qondarma "soyqırımı" açıqlaması...

Son dövrlərdə Ermənistanın Türkiyəyə qarşı iddialarının əsasını təşkil edən qondarma "soyqırımı" məsələsi ilə bağlı yeni nüanslar diqqəti cəlb edir. Məsələn, Nikol Paşinyan keçən həftə İsvicrədə erməni diasporunun üzvləri ilə görüş zamanı deyib ki, "Biz "erməni soyqırımı"nın tarixinə qayıtmalıyıq. Nəyin nə üçün baş verdiyini başa düşməliyik". O, "erməni soyqırımı" iddiasının tarixinin və necə ortaya atılmasının araşdırılmalı olduğunu bildirib: "Biz bu məsələni necə və kimin köməyi ilə qəbul etdiyimizi bilməliyik. Necə olur ki, 1939-cu ildə bu mövzudan, ümumiyyətlə, heç yerdə bəhs edilmir, amma 1950-ci ildə anidən gündəmə gəlir? Aydınlaşdırılmalıdır".

Qeyd edək ki, Nikol Paşinyan daha əvvəl də Türkiyənin NATO koalisiyasına qoşulduğu

ərəfədə "erməni soyqırımı" iddiasının sovet zamanında qəsdən ortaya atıldığını və şişirdildiyini demişdi. Bu yaxınlarda isə o, "soyqırımı" qurbanlarının adbaad siyahısının çıxarılmasının vacibliyindən danışmaqla saxta iddianı şübhə altına almışdı. Xatırladaq ki, ötən il Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan da erməni "soyqırımı"nın beynəlxalq səviyyədə tanınmasının İrəvanın xarici siyasətində prioritet olmadığını söyləmişdi.

Türkiyə danışıqlar və müzakirələr zamanı hər zaman bir məqamı önə

Konstitusiyaya dəyişilsə...

Erməni xislətinin bütün mahiyyəti ilə yaxından tanış olduğumuz üçün Paşinyanın və Mirzoyanın bu davranışları ilk baxışdan qeyri-səmi görünürlər. Ortada məntiq var - əgər, həqiqətən də Paşinyan sülhü ölkəsi üçün vacib sayırsa, qondarma və əsassız "soyqırımı" iddiasını ölkələrarası münasibətlərə ziyan gətirdiyini düşünürsə, nəhayət Türkiyə və Azərbaycanla qonşuluq əlaqələri qurmağa çalışsın, nə üçün ölkə Konstitusiyasında dəyişiklik

edilməsi ilə bağlı qərar vermir? Avropa İttifaqı ilə münasibətləri "dərindənləşdirmək" üçün referendum qərarını qısa müddətdə verdikləri kimi, bu məsələnin də həlli reallaşa bilər - elə eyni referendumda Konstitusiyaya dəyişikliyi məsələsi də səsverməyə çıxarılar. Demək ki, Paşinyan sadəcə olaraq Türkiyə ilə münasibətləri Azərbaycan ilə aparılan sülh prosesindən ayırmaq üçün bu yola əl atır. Necə deyirlər, baş nazir erməni-liyindən öl çökmir.

Görüşlər intensivləşir...

Bunun səbəbi də ortadadır. Son iki ayda iki ölkənin nümayəndələri arasında ard-arda görüşlər keçirilib. Məsələn, bir neçə gün öncə Qarsda Türkiyə ilə Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşmasına, eləcə də regionun sosial-iqtisadi perspektivlərinin müzakirəsinə həsr olunmuş görüş baş tutub. Tədbirdə Ermənistanla münasibətlərin normallaşdırılması üzrə xüsusi nümayəndəsi, səfir Serdar Kılıç, Türkiyə Xarici İşlər Nazirliyinin Qafqaz və Mərkəzi Asiya üzrə baş direktorunun müavini Ayşe Üzer, eləcə də Arif Ekmekçi və Öndər Akgün iştirak ediblər. Onlara Qars Ticarət və Sənaye Palatasının nümayəndələri, o cümlədən idarə heyətinin sədri Kadir Bozan və məclis sədri İdris Aca da qoşulub. Məlumatla görə, əsas müzakirə mövzusu Qars vilayətinin Akyaka rayonunda Ermənistanla sərhəddə yerləşən Şərq Qapısı sərhədkeçid məntəqəsinin mümkün açılması olub. Görüş iştirakçıları bu addımın rayon sakinlərinə təsirini,

eləcə də sosial-iqtisadi inkişafa potensial töhfəsini ətraflı qiymətləndiriblər. Səfir Serdar Kılıç qeyd edib ki, sərhədlərin açılması Türkiyə, Ermənistan və Azərbaycan arasında münasibətlərin normallaşması prosesində mühüm mərhələ olaçaq. Bu addım təkcə Qarsa deyil, bütün regiona əhəmiyyətli faydalar gətirəcək, regional əlaqələrin və beynəlxalq əməkdaşlığın möhkəmlənməsinə töhfə verəcək.

Türkiyə ilə münasibətlərin normallaşması üçün...

çəkir - Ankara ilə İrəvan arasındakı müzakirələr birmənalı şəkildə Azərbaycanla koordinasiyalı formada həyata keçirilir. Başqa sözlə, İrəvan Türkiyə ilə münasibətləri tənzimlənməsi üçün sülhü gecikdirməməlidir. Çünki Azərbaycan ilə Ermənistan arasında sülhün yaranması fonunda İrəvan-Ankara münasibətlərinin də yeni mərhələyə qədəm qoyması bütövlükdə regionun iqtisadi gələcəyi üçün mühüm perspektiv

yaradır. Xüsusilə, Zəngəzur dəhlizinin açılması Ermənistanın həm Türkiyə, həm Azərbaycan, həm də bütövlükdə dünya ilə əlaqələrinin yeni müstəviyə qədəm qoymasına şərait yaradacaqdır. Bu mənada, Ermənistanın Konstitusiyaya dəyişikliyinə getməsi zəruridir - bölgədə yeni yaranan siyasi-iqtisadi nizamın bir hissəsi olmaq üçün sülh ən vacib şərtidir...

P.İSMAYILOV

AŞPA-nın bürokratik və ədalətsiz üzü

Azərbaycan nümayəndə heyətindən sonra “Gürcü arzusu” bloku da Avropa Şurası Parlament Assambleyasında fəaliyyətini dayandırır

Ötən ilin əvvəlində Avropa Şurası Parlament Assambleyasında (AŞPA) fəaliyyətini dayandıran Azərbaycan nümayəndə heyətindən sonra Cənubi Qafqazın daha bir dövlətinin - Gürcüstanın təmsilçiləri də oxşar addım atıblar. Belə ki, qonşu ölkənin hakim “Gürcü arzusu - demokratik Gürcüstan” Partiyasından olan parlamentarilər AŞPA-da fəaliyyətlərini dayandırılırlar. “Gürcü arzusu” komandasının birgə qərarı ilə səlahiyyətlərimizin təsdiqlənməsinə baxmayaraq, Avropa Şurası Parlament Assambleyasında fəaliyyətimizi dayandırırıq”, - deyər Gürcüstanın AŞPA-dakı nümayəndə heyətinin rəhbəri, hakim “Gürcü arzusu” Partiyasının üzvü Tea Tsulukiani bildirib.

Ötən il Azərbaycan, bu il isə Gürcüstan

Bir sıra Avropa təsisatları demokratiyanın aliliyi, ölkələrin suverenliyi ilə bağlı davamlı şəkildə bəyanatlar versələr də, realıqda özləri bu prinsiplərə əməl etmirlər. Avropa Şurası Parlament Assambleyası da bu sırada yer alır. AŞPA-da təkə son vaxtlarda qəbul olunan qərəzli qətnamələr ondan xəbər verir ki, qurum güc mərkəzləri tərəfindən milli dövlətlərə qarşı təzyiq aləti qismində istifadə olunur, burada ikili standartlar önə çəkilir. Təbii ki, AŞPA-da təmsil olunan milli dövlətlər belə yanaşmaları qəbul etmirlər və ciddi etirazlarını bildirirlər. Öz siyasətində müstəqillik və suverenlik prinsiplərindən çıxış edən Azərbaycan heç vaxt qurumla əlaqələrini kəsmək kimi bir niyyəti olmayıb. Lakin 2024-cü ilin yanvarında AŞPA-nın atdığı addım qırmızı xəttin keçilməsi olub və Azərbaycan da buna adekvat şəkildə cavab verib. Söhbət ondan gedir ki, Azərbaycanın 2023-cü ilin sentyabrında keçirdiyi 23 saatlıq lokal xarakterli antiterror tədbirlərinin nəticəsində Qarabağda suverenliyini tam təmin etməsi AŞPA-da qısqanclıqla qarşılanıb və burada ölkəmizə qarşı sanksiya xarakterli qətnamə qəbul olunub. Təbii ki, bu da Azərbaycanın sort reaksiyası ilə qarşılanıb. Belə ki, Azərbaycanın Avropa Şurası Parlament Assambleyasında ki nümayəndə heyəti 2024-cü il yanvarın 24-də qurumun iclasında bəyanatla çıxış edib. Bəyanatda bildirilir ki, AŞPA-da mövcud olan dözülməz irqçilik, Azərbaycanofobiya və islamofobiya mühiti fonunda Azərbaycan nümayəndə heyəti AŞPA ilə əməkdaşlığı və təşkilatda iştirakını qeyri-müəyyən müddətə dayandırmaq qərarına gəlib. Azərbaycanın nümayəndə heyəti bəyanatı səsləndirəndən sonra məkanı tərk edib.

AŞPA-nın milli dövlətlərin maraqlarına

zidd yanaşmaları Azərbaycanda olduğu kimi, Gürcüstanda da etirazlar doğurur. Tea Tsulukianinin sözlərinə görə, Gürcüstan hakimiyyətinin əleyhdarları gürcü nümayəndə heyətinin etimadnaməsinin AŞPA-da ümumiyyətlə tanınmamasını istəyirdilər, bununla belə, qurum etimadnamələri tanıyıb, lakin müəyyən şərtlərlə, bunlardan biri də yeni parlament seçkilərinin keçirilməsi olub. O həmçinin qeyd edib ki, Gürcüstan nümayəndə heyəti ölkəyə və xalqa qarşı şantaj dayandırıldıqdan sonra Avropa Şurası Parlament Assambleyasında fəaliyyətini bərpa edəcək. Fikirlərinə davam edən Tea Tsulukiani əlavə edib ki, nümayəndə heyətinin etimadnaməsi ilə bağlı qeyd-şərtlərə etiraz bildirilməməsi seçkilərin əksəriyyətinə və “Gürcü arzusu” ictimaiyyətinə xəyanət etməyə bərabər olardı. “Gürcüstan təbii ki, bir dövlət kimi Avropa Şurasının üzvü olaraq qalır. Ancaq bizim parlament nümayəndə heyətimizin üzvləri Parlament Assambleyasında iştirakını yalnız o zaman bərpa edə bilərlər ki, gürcü dövlətinə və xalqına qarşı ədalətsiz münasibət dəyişəcək, şantajlara son qoyulacaq, rəsmi və qeyri-rəsmi bütün qərar qəbul edənlər, onların arxasında duran qüvvələr yaxşı anlayacaqlar ki, bu cür təzyiqlər Gürcüstanı və onun əhalisinə seçdiyi hökuməti heç bir anti-gürcü addım atmağa məcbur etməyəcək”, - deyər Gürcüstandan olan parlamentarı vurğulayıb.

AŞPA-da əsassız şərtlər irəli sürülür

AŞPA-nın Gürcüstanda yeni parlament seçkilərinin keçirilməsi tələbi qonşu Gürcüstanda haqlı

olaraq milli dövlətə qarşı açıq şantajın, gürcü xalqının seçiminə hörmətsizliyin ifadəsi anlamında qəbul olunur. “Avropa Şurası Parlament Assambleyasının sessiyası başlayandan yalnız ikili standartları müşahidə edirik. Onlar ötən ilin oktyabrında Gürcüstanda keçirilmiş parlament seçkilərinin nəticələrindən razı deyillər. Onların Gürcüstanda parlament seçkilərində hər hansı qanun pozuntusu ilə bağlı heç bir sübutları yoxdur. Çünki seçkilərdə heç bir qanun pozuntusu olmayıb. Seçkilər yüksək standartlara uyğun keçirilib. ATƏT-in müşahidə missiyasının yekun bəyanatında da bu, öz əksini tapıb. Seçkilərdən 3 ay keçməsinə baxmayaraq, onlar hələ də seçki pozuntuları ilə bağlı sübutları ortaya qoya bilməyiblər”. Bu fikirləri Gürcüstanın AŞPA-da nümayəndə heyətinin üzvü Givi Miknadze ifadə edib.

Deputat bildirib ki, seçkilər ilk dəfə quraşdırılmış elektron maşınlar vasitəsilə

aparılıb və ədalətli keçib. AŞPA-da deyilənlər isə realıqla ziddiyyət təşkil edir. AŞPA-da bəzi qüvvələr Gürcüstan nümayəndə heyətinin səlahiyyətlərinə etiraz etmək istədiklərini deyirlər. Bunu Monitoring komitəsinin təqdim etdiyi məruzə layihəsində də aydın görürük, nümayəndə heyətinin səlahiyyətlərinin təsdiqlənməsi üçün şərtlər irəli sürülür.

“Bu şərtlər ondan ibarətdir ki, Gürcüstan yeni parlament seçkiləri keçirməlidir və yeni seçkilərin tarixi aprelədək müəyyən edilməlidir. Bu, tamamilə qəbul ediləməzdir. Bu, Gürcüstanın daxili işlərinə müdaxilədir və gürcü xalqının iradəsinə ziddir. Bu, bizim üçün qırmızı xətdir. Gürcüstanda növbəti parlament seçkiləri 2028-ci ildə keçiriləcək”, - deyər G. Miknadze vurğulayıb. O bildirib ki, AŞPA-da ikili standartlar davam edir. “Gürcüstan nümayəndə heyətinin etimadnamələri qeyd-şərtsiz təsdiq olunmalıdır”, - deyər deputat diqqətə çatdırıb.

Gürcüstan ədalətli münasibət istəyir

Əgər Gürcüstan dövlətinə qarşı ədalətli münasibət olmasa, Gürcüstan parlamenti Avropa Şurası Parlament Assambleyasında iştirak etməyəcək”. Belə bir bəyanatla Gürcüstan parlamentinin sədri Şalva Papuaşvili çıxış edib.

Öz növbəsində Gürcüstanın Baş naziri İrakli Kobaxidze də Avropa Şurası Parlament Assambleyasının ölkədə yeni parlament seçkiləri keçirməyə çağıran qətnaməsinə ab

surd adlandırılıb. O, bu barədə “İmmedi” telekanalına müsahibəsində bildirib.

“Bu qərar Avropa bürokratiyasının kifayət qədər çətin vəziyyətdə olduğunu göstərir. Bu, həm Brüsselə, həm də Strasburqa aiddir. Bunun başqa bir təzahürü isə ədalətsizlikdən çox, tamamilə absurd qərar idi”- deyər, o qeyd edib.

Qeyd edək ki, AŞPA-nın 134 deputatından 114-ü qətnamənin lehinə, 13-ü əleyhinə səs verib, 7-si isə bitərəf qalıb.

Mübariz ABDULLAYEV

Menendes layiq olduğu cəzanı aldı

Məhkəmə ermənipərəst senatoru 11 il müddətinə azadlıqdan məhrum edib

Keçmiş amerikalı senator, ermənipərəst mövqeyi ilə tanınan Bob Menendeslə bağlı məhkəmə qərar verib. Belə ki, korrupsiya və rüşvətخورluqda ittiham olunaraq ona 11 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilmə cəzası kəsilib. Hökmü ABŞ-ın Manhetten dairə hakimi Sidni Ştayn elan edib. Keçmiş senator Misirin hərbi maraqlarını önə çıxarmaq, cinayət təqiblərinə müdaxilə etmək və Qətər rəsmilərinin investisiyalarının təhlükəsizliyini təmin etmək üçün səlahiyyətlərindən sui-istifadə etməyə çalışmaqda ittiham edilir. İttiham aktına əsasən, Menendes və erməniəşilli həyat yoldaşı Nadine Menendes bunun müqabilində qızıl külçələr, yüzminlərlə dollar nağd pul, avtomobil və digər formada rüşvət alıb.

“Timsahın göz yaşları”, yaxud Menendes məhkəmədə niyə ağlayıb?

Hökməndən əvvəl keçmiş senator ağlayaraq ailəsindən başqa onun üçün dəyərli olan hər şeyi itirdiyini bildirib. 2006-cı ildən Nyu-Cersi ştatının senatoru olan Bob Menendes Konqresdə fəaliyyət göstərirdiyi vaxtda federal agent kimi müttəhim kürsüsünə çıxarılan ilk senator olub. Bu, Menendesin Senatın üzvü olduğu təxminən 20 il ərzində onun korrupsiya ittihamı ilə üzldəyirdiyi ikinci federal cinayət məhkəməsi prosesidir. Əvvəlki məhkəmə istintaqı münisflər heyətinin hökm çıxara bilməməsi səbəbindən yanlış araşdırma ilə nəticələnib.

O, ötən ilin avqustunda vəzifəsindən istefa vermişdi. Həmin vaxt Nyu-York məhkəməsi Nyu-Cersidən olan Demokratlar Partiyasının təmsilçisi, ABŞ Senatının Xarici Əlaqələr Komitəsinə rəhbərlik etmiş Menendesi rüşvətخورluq, pul fırıldaqçılığı, ədalət mühakiməsinə mane olmaq və xarici agent kimi fəaliyyət göstərmək daxil olmaqla ümumilikdə 16 maddə üzrə təqsirli elan etmişdi. Prokurorlar sübut etmişdilər ki, senator Menendes Misirin hərbi maraqlarını önə çıxarmaq, cinayət təqiblərinə müdaxilə etmək və Qətər rəsmilərinin investisiyalarının təhlükəsizliyini təmin etmək üçün səlahiyyətlərindən sui-istifadə etməyə çalışıb. Məhkəmə ona 11 illik həbs cəzası kəsməklə bu iddiaları təsdiqləyib.

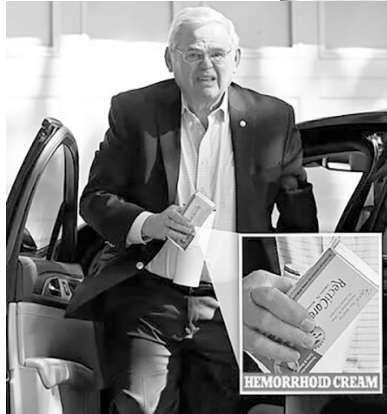
Xatırladaq ki, ermənipərəst senator Bob Menendesin məhkəmə prosesini ötən ilin may ayında başlamışdı. Hələ əvvəllər “USA Today” nəşri Bob Menendes və onun həyat yoldaşı Nadine Arslanyana qarşı irəli sürülmüş ittihamlarla bağlı məqalə dərc etmişdi. Məqalədə ABŞ-ın federal

prokurorlarının verdiyi məlumata əsasən bildirilirdi ki, cinayət xarakterli sövdələşmə Menendesin Misir rəsmiləri ilə görüşləri və şam yeməyi zamanı əldə edilib. Belə ki, Misir hökumətini təmsil edən rəsmilər ABŞ-ın silah satışı və maliyyələşdirilməyə yardım etməsinə istəyiblər. Menendes və həmin vaxt hələ onun sevgilisi olan Nadine Arslanyan hər iki məsələdə yardım edə biləcəklərini vəd veriblər. Bunun müqabilində Nyu-Cersidən olan vasitəçi - Vael “Uill” Hana adlı misirəşilli sahibkar Arslanyana, guya kiçik və ya onun

480 min dollardan çox pul və 13 qızıl külçə...

iştirak etməsi tələb olunmayan iş vəd edib. Bu təklif, prokurorluğun cütlüyü və Hananı Nyu-Cersi ştatının baş senatorundan Misir hökumətinin aktiv aləti kimi istifadə etmək üçün sövdələşmələrə dair ittihamnamədə araşdırılan hekayənin bir hissəsidir.

Daha əvvəl onun evində axtarış aparılan zaman 480 min dollardan çox pul, dəyəri 100 min dollardan çox olan 13 qızıl külçə və yaxınlıqdakı bankın seyfindən 80 min dollara yaxın pul aşkar edilib. Senator bununla ikinci dəfədir rüşvət məsələsinə görə məhkəmə qarşısına çıxarılıb. İlk dəfə o, 2017-ci ildə həkimlə bərabər rüşvət almada iştirak etdiyinə görə məhkəməlik olmuşdu. Keçən ilin payızında həbs olunduqdan sonra Menendes Senatın Xarici Əlaqələr Komitəsinin sədri vəzifəsindən kənarlaşdırılıb.

Bob Menendes Azərbaycana qarşı qərəzli çıxışların müəllifidir

Bob Menendes, həm də Azərbaycana qarşı çıxışları və ermənipərəst mövqeyi ilə tanınır. Yeri gəlmişkən, Menendesin başına gələn bütün “macəralar” məhz onun ikinci evliliyindən sonra-erməni əşilli Nadine Arslanyanla “birləşəndən” sonra baş verib. “Arslanyan” soyadını Menendesə dəyişən Nadine Livan əşilli

ermənidir. Bu evlilik Bob Menendesin yalnız şəxsi həyatını deyil, həm karyerasını, həm də bütövlükdə, düşüncələrini dəyişdi. Arslanyanla tanış olduqdan sonra rüşvətə, korrupsiyaya buolaşan, təmsil etdiyi dövlətin mənafeyinə zidd mövqe tutan, hətta rüşvət alaraq siyasi bəyanatlar verən Menendesin, ittihamlarda dövlət məmurlarının xarici qüvvələrin agent kimi xidmət etməsi qadağasını açıq şəkildə pozduğu qeyd olunub. Bütün bunların nəticəsində o, layiq olduğu həbsə məhkum edildi.

N.BAYRAMLI

Cümə Qiraəti

Məmməd Arifin rəngi saralmışdı Yerə vurulan təpikləri sakitləşdirməyə çalışırdı...

Xəlil Rza Ulutürkün “Bir odlı gözləri, bir də xoş səsi” kitabından...

15 oktyabr 1967

Sevimli müəllimim Abbas Zamangilə gəlmişəm. Evdə yoxdur. Ömrü-gün dostu Asya xanım məni çox böyük məhəbbətlə, mehribanlıqla qarşılayır. Gətmək istədiyim halda içəri dəvət edir. Öyləşirəm. Ötən günləri xatırlayıq. Xatırlayıram ki, Lenin prospektində, 70 nömrəli binada yaşadığım müddətdə bu qiymətli insan, gözəl alim, böyük vətənpərvər mənimlə qonşu olmuş, mən bəlkə də bu qonşuluğun qiymətini lazımınca

madı. Əlini kürsüyə söykəyib dərya kimi ləngər vuran salona üz tutdu. Səməd Vurğun barədə gözəl, səmimi bir xatirə söylədikdən sonra əsil mətləbə keçdiyi zaman Abbas müəllimin necə gərgin dəqiqlər keçirdiyini unutmaq mümkün deyil. Sədrlik edən Məmməd Arif dözmədi. Onun sözünü yarıda kəsməyə çalışdı. Ancaq Abbas müəllim axıra kimi mərd dayana bildi.

- Mənə elə gəlir ki, - dedi, - Səməd

ürəklərin odu keçmədi. Abbas Zaman minmin könüldeki milli ləyaqət duyğusunu sil-kələmişdi. Mürğüləyən qüvvələri oyatmışdı. Əlbəttə, onun dalınca deyindən, dargözlük edən, Abbas Zamanı milli ləvğalıqda, şöhrətpərəstlikdə ittiham edənlər də yox deyildi. Ertəsi gün yazarlar birliyində Mehdi Hüseynin hüsurunda Zeynal Xəlilin dediği şərfətsiz sözlərin tikani ürəyimdən çıxmayıb. Çox keçmədən eşitdik ki, Abbas Zamanı universitetdə müəllimlikdən azad ediblər. Abbas Zaman yoldaşı milli məhdudluqda ittiham edən Vəli Axundovun məruzəsindən sonra onun, hətta partiya üzvlüyündən çıxarılması faktı da acı bir xatirə kimi yadımdadır. Maraqlıdır, bu dövrədən mən Abbas müəllimi heç vaxt sarsılmış, sustalmış görmədim.

- Abbas müəllim, necəsiniz?

- Dəmir kimi, - deyər güllü-güllə cavab

Mən onu həmişə dəmir kimi, polad kimi əylməz görmüşəm... Universitetdən və partiya üzvlüyündən azad edildiyi halda qətiyyətin ruhundan düşməməsi, daha böyük eşq ilə çalışması, onu ictimaiyyətin nəzərində daha da ucaltdı.

verən bu balacaboy kişi həmişə məni sevin-dirmişdir.

- Dəmir kimi.

Bu qısa, mətin cümlə, doğrudan da, Abbas müəllimə nə qədər yaraşır. Mən onu həmişə dəmir kimi, polad kimi əylməz görmüşəm. Doğrudur, Əkrəm Cəfərin dediyyə görə, Abbas Zamanın sıxıntı, hətta, korluq cəkdiyi günlər olmuşdur. Ancaq o, bunları üzə vurmamış, həmişə özünü mənəvi cəhətdən uca, vüqarlı və təmkinli aparmışdır.

Universitetdən və partiya üzvlüyündən azad edildiyi halda qətiyyətin ruhundan düşməməsi, Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutuna işə girdəndən sonra daha böyük eşq ilə çalışması, mətbuatda ardıcıl parlamaşı, Azərbaycan klassiklərinin həyatını, yaradıcılığını işıqlandıran tam orijinal nəfəsi məqalələr ilə daldalad çıxış etməsi Abbas Zamanı ədəbi-elmi ictimaiyyətin nəzərində daha da ucaltdı. Çox keçmədən fərhəli, çox fərhəli bir xəbər eşitdik:

- Abbas müəllimin namizədlik dissertasiyası doktorluq işi olaraq qəbul edilmişdir.

Əslində, bu yüksək elmi ada Abbas müəllim çoxdan layiq idi. 40 ildən bəri ədəbiyyat dağlarında küllüq vuran bu Fərhad heç bir vaxt başqa alimləri təkrar etmir, həmişə xalqa, gəncliyə, elmə yeni söz deyir, tam orijinal sənədləri, dəyərli faktları aşkara çıxaran bir alim, yorulmaz tədqiqatçı kimi fəaliyyət göstərirdi.

Abbas müəllimin gözəl sifətlərindən biri qayğıkeşliyidir. Mənim avtoreferatımm

“korrekturası” hazır olanda Abbas müəllimin nə qədər sevin-diyini unuda bilmirəm. Dərhal məni götürüb dostu Cəfər Cəfərovgilə gətirdi.

- Cəfər ruscanı gözəl bilir, - dedi. - Qoy sənəin əsərinə tənqidçi gözü ilə baxsın, sonra peşmançılıq çəkməyək.

Cəfər Cəfərov bizi məhəbbət ilə qarşıladı. Bu əhvalat 1963-cü ilin söhbətidir. Bir az əvvəl mən döyülmüşdüm. Vəli Axundov məni milli məhdudluqda ittiham etmişdi. Buna baxmayaraq, Cəfər Cəfərov bizi qəbul edərkən heç nəyi üzə vurmadı. “Ana dili” şəirindən söz düşəndə buna ciddi əhəmiyyət vermədi və görək ki, belə şeylərin vacib ol-

madığını bildiren bir-iki söz dedi. Sözümdən belə anlamıqlar oldu ki, “Ana dili”ni tərifləməyin indi vaxtı deyil. Biz geniş üfqlərə baxmalıyıq. Dünya miqyasında qanaq çəlməliyiq.

Söhbət əsnasında hiss etdim ki, Abbas Zaman müəllim dostuna güzəştə gedir, onu mübahisəyə cəkmir.

Qayıdınca öyrəndim ki, Cəfər Cəfərov, Rəsul Rza, İlyas Selvinski, Abbas Zaman cəbhə dostları olmuşlar. Bu dostluqdan böyük dəyənət göstərmiş, cəbhədə özünü çox mərd, cəsur aparmış Cəfər Cəfərovun şəxsi keyfiyyətlərini Abbas müəllim yüksək qiymətləndirir.

Mən bu satirləri yazarkən Abbas müəllim içəri girir, hal-əhval tutandan sonra:

-Qoy sənə bir kitab bağışlayım, - deyir.

Bu, Həmidə Məmmədquluzadənin “Mirzə Cəlil haqqında xatirələr” kitabıdır.

Abbas müəllimin qayğısı, müqəddiməsi ilə bu kitabı ələ alanda xatırlayıram ki, bu gözəl tədqiqatçı-alim nə qədər gözəl iş görür, onun “Müasirləri Sabir haqqında” kitabı

nə qədər qiymətli bir xəzinədir. İndi Sabirin həyatını, yaradıcılığını bu kitabsız tədris etmək mümkün deyil. Tələbələrımız bu kitabdən nə qədər öyrənir, qanadlanır, əxz edirlər.

Xatırlayıram ki, mehribanlığına, yumşaqlığına baxmayaraq, Abbas Zaman çox ciddi müəllimdir. Universitetdə ədəbiyyatdan aldığım yeganə “dörd” qiyməti mənə Abbas müəllim yazmışdır. Görək ki, “Kiş-

miş oyunu” əsərini oxumadığım üçün. Abbas müəllim əsərlərin orijinalının tələbə tərəfindən oxunmasına çox böyük əhəmiyyət verən pedaqoq idi.

- Sürətləri, hadisələri bilirəm. Çox yaxşı. Ancaq əsərin özünü oxumamısan. Görək özünü oxuyasan, özizim.

Abbas müəllimin belə sərt sözləri bizi əsla incitmirdi. Əksinə, məhz belə tələbkərləşməyə görə onu sevirdik. Çox sevirdik. Abbas müəllim mənim dərslərimi dinləyib Qulu Xəlilovun namərdliyini pisləyəndən sonra Cənubi Azərbaycana keçir, Əli Təbrizi adlı görkəmli alimin, yazıçının “Şah İsmayıl” (I və II cildlər) romanvarı dastanından danışır. Müqəddiməsi çox dərin, zəkali fikirlər ilə doludur. Hiss olunur ki, Cənubi Azərbaycan, xüsusilə Təbriz inqilab ruhu ilə yaşayır, milli arzular ilə çırpınır. Vaxtilə Cənub ölkələrini, İrani və Azərbaycanı əsarət altına aldığı zaman milli satqınlardan istifadə etməyi vacib bilən Makedoniyalı İsgəndər müəllimin diqqət mərkəzindədir. Yazıcı bildirir ki, indi yadellilər qabağında muzdurluq edən belə şərfətsiz satqınları Təbrizdə vardır.

Türkiyə hərbi sənaye ölkəsinə çevrilir

Ankara ilə Ər-Riyad arasında
6 milyardlıq müqavilə imzalanacaq

Yaxın Şərqdə geostrateji və geoiqtisadi güc mərkəzinə çevrilən, o cümlədən hərbi-təhlükəsizlik baxımından təsir imkanlarını artıraraq Türkiyə region ölkələrini silah bazasında öz mövqeyini daha da möhkəmləndirmək üzrədir - Türkiyənin müasir hərbi sənayesinə maraq göstərir - qardaş ölkədən çağdaş dünyanın tələblərinə cavab verən hərbi-texnika və müxtəlif növli silah-sursat almaq niyyətlərini irəli sürürlər.

Yeri gəlmişkən, Türkiyə ilə Səudiyyə Ərəbistanı arasında 6 milyard dollar dəyərinə hərbi sazişin imzalanması gözlənilir - bu sazişə əsasən, Ər-Riyad Türkiyədən döyüş gəmiləri, tanklar və ballistik raketlər almağı planlaşdırır. Eyni zamanda hər iki ölkə arasında “KAAN” qırıq təyərəsinin birgə istehsalı ilə bağlı müzakirələr aparılır. Türkiyə mətbuatının məlumatına görə, bu saziş Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın mart ayında Ər-Riyada rəsmi səfəri zamanı imzalanla bilər.

Qeyd edək ki, 2023- cü ildə Səudiyyə Ərəbistanı Türkiyədən müasir dronlar almaq

üçün “Bayraktar” şirkəti ilə müqavilə imzalayıb - bundan sonra Ər-Riyad Türkiyənin “Altay” tanklarına və ballistik raketlərinə maraq göstərməyə başlayıb. Əgər belə bir əhəmiyyətli saziş imzalanarsa, bu, hər iki ölkənin hərbi-müdafiə sahəsində münasibətlərini daha da möhkəmləndirəcək -

bilər.

Vurğulayaq ki, Türkiyənin digər Körfəz ölkələri ilə də hərbi-müdafiə sahəsində münasibətləri inkişaf edir - silah ixracında Qətər 20 faiz, BƏƏ 17 faiz, Oman isə 13 faiz paya malikdir. Rəsmi məlumatlara görə, son iki il ərzində Türkiyə Qətər donanmasını intensiv və əhatəli hücum qabiliyyətinə malik olan xüsusi qayıqlarla, BƏƏ və Kuveyti Bayraktar PUALarı və Omanın Kral donanmasını yeni hərbi avadanlıqlarla təmin edir.

İraq da Türkiyə ilə bu sahədə münasibətləri saxələndirir - 2024-cü ilin avqustun 15-də Türkiyə və İraqın müdafiə nazirləri arasında hərbi-müdafiə, təhlükəsizlik və terrorizmə qarşı birgə mübarizə sahəsində qarşılıqlı əməkdaşlığı möhkəmləndirmək üçün memorandım imzalanıb. Türkiyə-Iraq Yüksək Təhlükəsizlik Şurasının birgə iclasında İraq tərəfi Türkiyədən müasir silahlar almaqda maraqlı olduğunu bildirib.

Türkiyənin Pakistan və Azərbaycan ilə də hərbi-müdafiə və təhlükəsizlik sahəsində

əməkdaşlığı tədqirəliyəkdir. Xüsusilə vurğulayaq ki, bu ilin fevralında İslamabadda Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan və Pakistanın Baş naziri Şəhbaz Şərifin sədrliyi ilə Türkiyə-Pakistan Strateji Əməkdaşlıq Şurasının növbəti görüşü keçiriləcək - bu görüşdə ikitərəfli strateji müdafiə sazişi imzalanacaq. Sözügedən saziş iki ölkə arasında hərbi-müdafiə və təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlığı daha da yüksək səviyyəyə çatdırmaq məqsədi daşıyır.

Bundan başqa, Türkiyə və Pakistan “KAAN” qırıq təyərəsinin birgə istehsalı üçün ortaqlıq müəssisə qurmaq istiqamətində danışıqlar aparılır.

Azərbaycan da Türkiyə ilə birgə silah istehsal etmək məsələsini aktuallaşdırır - Azərbaycan-Türkiyə strateji müttəfiqliyinin əsasını qoyan Şuşa bəyannaməsinə əsasən, hər iki qardaş ölkə arasında hərbi əməkdaşlıq daha da genişlənilir, bir çox sahələr üzrə qarşılıqlı texnologiya mübadiləsinə həyata keçirərək müstəqil qabiliyyətlərin inkişaf etdirilməsi məqsədilə birgə layihələr həyata keçirilir.

Politoloq Tural İsmayilov “Yeni Azərbaycan” qəzetinə açıqlamasında qeyd edib ki, Yaxın Şərq və Afrika ölkələri, həmçinin Azərbaycan və Pakistanla hərbi-müdafiə əməkdaşlığı fonunda Türkiyənin beynəlxalq səviyyədə xüsusi hərbi potensialı olan bir ölkəyə çevrilməsi dənılmaz faktıdır. “Əvvəla nəzərə almaq lazımdır ki, Türkiyənin hərbi sənaye potensialı yüksək səviyyədə tədqirəliyə qatib. 44 günlük Vətən müharibəsində Türkiyənin “Bayraktar” pilotsuz uçuş aparatlarının əhəmiyyəti önə çıxdıqdan sonra onlara maraq daha da artıb,” - deyən T.İsmayilov bildirib ki, Türkiyənin hərbi sənayesi ərəb ölkələrinin də diqqətini cəkbir: “Türkiyə ilə Səudiyyə Ərəbistan ara-

Tanınmış yazıçı Xeyrəddin Qocanın 75 illik yubileyi ilə əlaqədar virtual kitab sərgisi hazırlanıb

Yazıçı, dramaturq, publisist, dövlət xadimi Xeyrəddin Qocanın 75 illik yubileyi münasibətilə Cəfər Cəbbarlı adına Respublika Gənclər Kitabxanasında nasirin həyat və yaradıcılığından, ictimai və siyasi fəaliyyətindən bəhs edən “Xeyrəddin Qoca-75. Yazdıqlarım... Yazılanlar...” adlı virtual kitab sərgisi hazırlanıb.

Kitabxanadan AZƏRTAC-a bildirilib ki, virtual kitab sərgisində Xeyrəddin Qocanın Ulu Öndər Heydər Əliyev ilə bağlı xatirələri, Prezident İlham Əliyev tərəfindən “Şöhrət” ordeni ilə təltif edilməsi, ictimai-siyasi fəaliyyəti, bədii yaradıcılığı sayəsində layiq görüldüyü təltif və mükafatlar haqqında məlumat verilir.

Kitabxananın rəsm saytında yerləşdirilən <https://ryl.az/multimedia/xeyreddin-qoca> virtual kitab sərgisində Xalq yazıçısı Anarın Xeyrəddin Qoca haqda söylədiyi fikirlər, yazıçının səhnələşdirilən dram əsərləri haqqında məlumat da təqdim edilir.

Kitabxana əməkdaşları tərəfindən hazırlanan materialda Xeyrəddin Qocanın müəllifi olduğu və ona xalq sevgisini qazandıran “Biz bizə bənzərik”, “Yazdıqlarım, yazılanlar”, “Ömrü belə keçir”, “Xeyrəddin Qocanın gülüşü” kimi kitabların qısa annotasiyası, dövrü mətbuat nümunələri sərgilənir.

nun bölgədə terrorçulara qarşı uğurlu hərbi əməliyyatlarında milli silahlar çox mühüm rol oynayır. Politoloqun sözlərinə görə, Türkiyənin Pakistan və Azərbaycanla hərbi-müdafiə sahəsində əməkdaşlığı bir nömrəli səviyyəyə çatıb: “Bu gün Türkiyənin bir nömrəli müttəfiq olan Azərbaycan və Pakistanla hərbi sənaye sahəsində əməkdaşlığın genişlənməsi, Səudiyyə Ərəbistanı və digər Körfəz ölkələri ilə bu istiqamətdə münasibətlərin möhkəmlənməsi Türkiyənin qlobal dünyada daha güclü hərbi sənaye ölkəsinə çevirəcək”.

Yunis ABDULLAYEV

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955, 0552004544 F.Ş.Ruhid Hüseynov - 0124349301, 0505357898
“Azərmetbuatıyımı” ASC - 0124411991, “Ziya LTD” MMC - 0124977696, 0503067744
0124404694
“Soma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100, 0504560835
“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Qasid” MMC - 0124931406, 0124938343

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

Allah sevgisi ilə yazan şair

Azər Turan şair Səlim Babullaoglu haqqında yazır: “Səlim Babullaogluğun poetikası şeirin metafizik qatını mübəmməşdirir. Babullaoglu fragment deyir, amma bütöv bir insan ömrünü yazır və təsəvvüf anımlarının, ən başlıcası da sükut metaforasının çağdaş izahını verir. Burada həm Bərqmanın sükutu sayrışır, həm də Mövlananın”.

“İnşa yazanda ən çətinini ilk həmlə, birinci cümlədir, demişdin. Baş ilk cümləni, sözü yazanda çətin olan nədir? Sən yoxsan və mən ilk hərfi yoxa çıxmış bir əlifbaya bambaşqa bir cümlənin, sözün lap başındaca karxımsı, qələmi ağ vərəqə söykəyib qalmışam...”

Şairin “İlk hərfi itmiş cümlə” kitabından bu mısraları xatırlayıram. Və öz-özümə deyirəm: “Elə mən də...” Bilirəm ki, ən çətinini başlamaqdır. Sonra fikirlər bir-birini zəncirləyəcək, sözə, cümləyə çevriləcək, yazı olacaq. Bəlkə elə ilk hərfin itkisindən başlamıyım? İlk hərfin itkisinə elə-belə baxmayın - sevdiklərimizin, əzizlərimizin yoxluğu, əbədi boşluğudur onlar...

“İlk hərfi, sözü itmiş cümlələr bundan sonra nə yazsam belə heç vaxt əvvəlkitək bitməyəcək, bütünləşməyəcək...”

... Zaman çox ağrıları sağaldır, yarıları bitişdirir amma. Ağrılar, itkilər insandan təkcə güc almır ki... Yaşamaq, yola davam üçün güc də verir-ilahi yaradanın qoyduğu nizam bu...

“...Təzə söz yazsan, Onun təzəliyinə inansan, Sonra da təzə sözlər olmur deyib Gülsən-aqlasan, Görəcənsən ki, sən daha maraqlısan...”

Sən doğrudan maraqlısan, Səlim Babullaoglu...

Söz, yazı xatirinə yox, ürəkdən deyirəm! İlk öncə çoxsaylı oxucular adından böyük uğura - ilin şairi adına layiq görülməyiniz münasibətilə sizi təbrik edir, bu uğurunun təsadüfi olmadığını deyirəm. Poeziyamızda özünüzməxsus çıxır açdığınız, təzə söz deməyi bacardığınıza görə. Xatırladım ki, “Mundus Artium Press” nəşriyyatı tərəfindən şair, tərcüməçi, esseist Səlim Babullaoglu Orfey Mətn/Ədəbiyyat Mükafatına (ABŞ, Texas Universiteti (Dallas& Kleyton, Oklahoma) - “İlin şairi” adına layiq görüldü. Mükafatın açıqlanmasında onun verilmə səbəbinə belə aydınlıq gətirilir: “Müasir poeziya verdiyi müstəsna töhfələrə görə “İlin şairi” adına layiq görüldü. Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli səsi olan Səlim Babullaogluğun yaradıcılığı ümumbəşəri insanlıq və dözümlülük mövzuları ilə səsleşir, o poetik sənəti mədəni və emosional əlaqənin dörin aləti kimi şöhrətləndirir...”

Əslində, deyilməyən söz yoxdur, hamısı zaman-zaman işlənilib-min üzlü çalarları ilə. Deyilməyən köhnə dünyamızda hələ yaşamamış hisslərin, duyğuların fərqli duyumlarda sözlə əksi, resmi, nəqşidir. Elə yazıya, rəsmə, heykəlcə can verən də budur. Hər doğulan insanla birgə yeni arzular da doğulmasaydı, dünyamız göz yaşında yuyulmasaydı, nəfəsimiz tənhiyər, boğulardığı yeknəsəklikdən... Kainatın rəng palitrasının bozluğunda bir ömrü yola vermək çətin olardı, çox çətin:

“Ömür dediyin ki var Bir yatımlıq yuxuymuş. Olanlar elə olur, Sanki heç vaxt yoxuymuş...”

Nizami Gəncəvi XII əsrdə öz dahiliyini özü nəzmə çəkmişdi, “Şeirdən ucalıq umma dünyada, çünki Nizami ilə qurtardı o da” demişdi. Amma şair Nizami ilə qurtarmadı, heç Füzuli ilə də. Hər dövr öz sənətkarını yetişdirdi - tələbəni, oxucu tələbatına uyğun. Etiraf etmək çətin olsa da, bu günün gəncliyi üçün klassiklərimiz, onların ədəbi iris maraqlı gəlmir. Söhbət müəllim-tələbələrədən yox, geniş oxucu auditoriyasından gedir. Bu günün filoloq tələbəsi belə “Leyli və Mecnun”u esrlərin o tayında qalmış köhnə məhəbbət hekayəsi kimi xatırlayır. Zaman dəyişir, sürətli axını zövqləri də dəyişdirir, bu dəyişilmə ədəbiyyatın da yenilənməsinə tələb edir. Bu proses Səlim Babullaogluğun poeziyasında duyulur:

“Gözəldi saçında ağ-iztirabın sancağı.

Səlim Babullaogluğun lirik şeirlərini oxucuya səvdirən köhnə mövzuya yeni yaşamaq tərz, sevginin bəzək-düzəksiz, ibarəsiz nəzmidir:

“Güzgüdə təskinliyin gözəlliyin dedinə, heç olmasa dadına

yetişsin diriliyin...”

Şair olmaq, şeir ilə tanınmaq hazırkı informasiya, sosial şəbəkələr bolluğunda, “Tik-tok” əsrində çox zor işdir. Əyləncə həvəskarlarını qoyaq bir kənara, hazırlıqlı oxucu nə qədər çox informasiya alırsa, o qədər də tələbkər olur, tələbləri çoxalır. Elə bu səbəbdən də poeziya yükünün altına ancaq taleyinə şairlik yazılanlar girməyə cürət edir.

“Yazmaq da yazmamaqtkə dostum, elə taledi”

Deyən Səlim Babullaoglu kimi söz adamları üçün poeziya tale yazısıdır, həyatın mənasıdır.

Bir oxucu, həm də qadın oxucu kimi de-

yim ki, Səlim Babullaogluğun sevgi şeirlərinin ünvanlı olması mənə çox xoş gəldi, açığı ləzzət elədi. Şairin həyat yoldaşı Həmidə xanıma qiyməti elə sağlığında verməsi Cabir Novruzun mısralarını yadıma saldı: “Sağlığında qiymət verin insanlara”. Babullaogluğun Həmidə xanıma yazdığı şeirlər Nüsrət Kəsəmənlinin, Nəriman Həsənzadənin və digər yazarların həyat yoldaşlarına ithaf etdikləri şeirlərdən fərqlidir. Nüsrət Kəsəmənli “Bitirsən qapıda bənövşə kimi” deyib Rəhilə xanımdan əhv diləyirsə, Nəriman Həsənzadə vəfatından sonra Sara xanıma “Gedibsən, qayıtmaq yadından çıxıb” deyirsə, Səlim Babullaoglu Həmidəsini yanındakən dəyərləndirir:

“Cənubda qar az tapılar, bir qış axşamı quşbaşı qar olub yağsın, uşaqları dövrənə alıb qartopu oynayacaqsanmı? Ya uşaqlardan biri yuxılsa, ya totuq barmaqları donsa, de, gülüm, hirsələncəksənmi? Bir axşam ağac olmaq, yağış olmaq, qar olmaq istəsəm, ölümün yaxasından tutub dillənəcəksənmi? Ya çıxıb getsəm, yoldaş olmaqçün mənə başmaqlanacaqsanmı?”

Siz bu ifadənin bu yozumda işlənməsinə rast gəlmişinizmi? Mən yox. Təzə, təpəzə ifadədir - başmaqlanmaq. Şeirlərindən görünən budur ki, S.Babullaogluğun məhəbbətini mayasını ailə ocağına sədaqət təşkil edir. Ailəyə bu cür yanaşma şairin milli yaddaşımıza sədiqliyinin göstəricisidir, milli-mənəvi dəyərlərimizə hörmət deməkdir, ailə ocağının qorunmasına çağırışdır. Ailələrin sürətlə dağıldığı, boşanmaların artdığı, evlənmə ilə boşanma arasında tərs münaasiblik yarandığı hazırkı zamanda ailə dəyərlərinin təbliği çox vacibdir, tərbiyəvi əhəmiyyəti böyükdür:

“Qırxı çıxdı bu ömrün, canım sevgilim, Heç darılma, çarxı hələ, şükür, fırlanır. Bir sabahı sual etsən: hamı sevgilim? Görərsən ki, bir meh əsir, çöp dırlanır. Bir qış onu dimdiyina alıb götürər, Asta-asta qanad çalıb qalxar yuxarı. O qış onu yuvasında divara hörər, Qorumaqçün əcəbala quş balaları...”

Səlim Babullaogluğun şeirlərində o qədər səmimiyyət var ki, sanki seir oxumursan, şair sənə ilə üzböüz oturub dərlişir, içini tökmək üçün səni həyan bilir. Şəlimin şeirlərini maraqlı edən də elə budur - riyasız, boyasız olması:

“Elə evdə oturub dinləsən içini, heç harda oxumasan, kədəri, qədəri vecinə almasan, için üçün için-çin ağlasan, görəcəksən ki, sən daha maraqlısan...”

Səlim Babullaogluğun şeirləri sadə göründüyü qədər də, mənə yüklüdür. “İlin şairi” tapdınmış yolla getmək fikrində deyil, öz kölgəsinin izi ilə belə onu “cinləndirir”:

“Hamı özünə məğlub olur və kölgəsi kimi öz ayağına düşür. Bunu hiss eləyəndə hirsə ayağını yerə çürpür, amma kölgələri tapdamaq olmur, əksinə o bizi təqlid edir, cinləndirir...”

Yazarın ən böyük amalı ilahi həqiqətə sədaqətdir - S. Babullaogluğun şeir yaradıcılığını araşdıranda buna şahid oluruq: *“İnanıram ki, hardasa ilahi kitab adına belə bir cümləyə rast gələcəksiniz: “O səmanı, yeri və dənizi yaratdı. Bunun gözəl olduğunu anladı.” Oxusanız bilin ki, bunu adam yazıb. Anlamaq, bütün hallarıyla, xüsusən də sonradan-bu insanın keyfiyyəti...”*

İlahiyə, Yaradana sevginin sözlə gözəl, özəl təsviri, səmavi kitablardan birinə fərqli baxış. Ümumiyyətlə, Səlim Babullaogluğun istər şeir, istərsə də nəsr, publisistik yaradıcılığında Uca Yaradan çox böyük ucalıqda dayanır, köhnə ifadə ilə desək, şairin poeziyasında Allah “baş qəhrəman” obrazındadır. Müsahibələrinin birində “Yaradanı insanlar öz həyatlarından çıxaran- da ortada bir şey qalmır” deyir Səlim Babullaoglu. “Ömrümüz xırdalanır, yollarda ləpır-ləpır” deyən şair sevginin ətəyindən yapışıb, dualara sığınan, sözü ilə Allah dərgahına üz tutan söz adamı kimi özünü tapır şeirlərində:

“Ümidlər ilə yama sabahın cübbəsini. Dualardan bərk yapıp, təkcə özü üçün yox.

Xatirə güvəsini təmizlə üst-başından...”

Şairlik böyük missiyadır. Şair təkcə şeir yazmaqla məqsədinə nail ola bilməz. Müsahibələrinin birində “Mən öz həyat məqsədlərimin sırasında ədəbiyyatı birinci yerə qoymuram. Allah üçün yaşamaq, Allahın qoyduğu qaydalarla yaşamağa cəhd etmək. İndi mən bunu deyirəm, amma bu o demək deyil ki, mən beləyəm, hərçənd arada cəhd edirəm...” deyir.

“Həvamı dəyişmək üçün pəncərəni açıram. Azan səsi içəri dolur...”

Yazımın girişində sitat gətirdiyim yazının sonrasına belədi: “ “Əvvəlinci ayın şeirləri” silsiləsində yeni düşüncə dalğası Tanrını dərkə yönəlir. Müəllifin fragmentlər əldə etdikləri şeirlərdən fərqlidir. Nüsrət Kəsəmənli “Bitirsən qapıda bənövşə kimi” deyib Rəhilə xanımdan əhv diləyirsə, Nəriman Həsənzadə vəfatından sonra Sara xanıma “Gedibsən, qayıtmaq yadından çıxıb” deyirsə, Səlim Babullaoglu Həmidəsini yanındakən dəyərləndirir:

Müsahibələrinin birində “Mənə elə gəlir ki, bütün insanların ali və başqa hədəfi var. Və bu yolda onun peşəsi yalnız və yalnız vasitədir” deyən Səlim Babullaogluğun “Xoşbəxtlik nədir?” sualına cavabında uşaq kövrəkliyi hiss olunur. (Yeri gəlmişkən, ölməz söz ustadı Seyid Məhəmməd Hüseyn Şəhriyarın “Heydərbabaya salam” poemasını oxuculara sevdiren də onun uşaqılıq illərinin kövrək xatirələrinə köklənməsidir).

“Yazın ki, onun çox xoşbəxt uşaqlığı olub. Əşidirsiz mən, elə yox, belə yazın. Yazın ki, o çox xoşbəxt idi: çünki uşaq olub...”

S. Babullaoglu az yazır. Digər müasirləri ilə müqayisədə bəlkə də bu yöndə uduzur. Amma təsəllisi budur ki, nə yazırsa, ürək-dən yazır. Babullaoglu üçün “ürək yaman şeydir”:

“Onsuz da döyənəklər iş nədir - yaxşı bilir. Ürək - döyünməkdirsə, yalnız saatdır demək - olmasaydı ağrılar...”

Sən kimi sevirsən, niyə sevirsən? Fikrimcə ən gərəksiz, cavabı olmayan suallardır bunlar. Maraqlı sevginin özüdür, sözlə bu hisslərin əksidir - ağər oxuyanda içinə nəşə çəkə bilirsənsə:

“O qədər maraqlısan ki, Üzünə gülən sevinci-Ağlatdığın kədəri, Başına daş kimi dəyən qaxıncı - Emməyən nələr Və başqa qələri sevirsən, Çünki nə əvalincisən, Nə axırıncı...”

S. Babullaogluğun sevgi şeirlərində istilikdən çox, ılıqlıq hiss olunur. Onun sevgi şeirlərində hay-küy, qışqırıq yoxdur, qəti yoxdur. Özü kimi sakitdir şeirləri:

“Göz yaşımızla yuduq gözələrimizi, amma, Kırpıqlarçün fərq etmədi, onlar əvvəlki kimi, Nə tozdan, nə qorxudan, nə pis nəzərdən, Yenə qoruya bilmədilər bizi, qurpıldılar...”

Esmira İsmaylova, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru

Azad edilmiş ərazilərimizə doğru...

“Böyük Qayıdış” iqtisadiyyatımızın inkişafı üçün nə vəd edir?

Yeganə BAYRAMOVA

İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra işğaldan azad edilmiş ərazilərimizə “Böyük Qayıdış” proqramının icrası əsas prioritetlərdən biri kimi müəyyən edilib. Proqram çərçivəsində azad ərazilərdə yeni infrastrukturların qurulması, evlərin tikilməsi, o cümlədən yolların və digər kommunikasiya sistemlərinin yaradılması istiqamətində işlər sürətlə davam etdirilməkdədir.

İşğaldan azad edilən ərazilərin iqtisadi potensialı...

Azad edilmiş ərazilərin zəngin iqtisadi resursları, xammal ehtiyatları, münbit aqrar fondu vardır. Bu bölgənin zəngin mineral ehtiyatları vardır, Cəbrayıl və Kəlbəcər ərazisində sənaye və balıqçılıq sahəsinin inkişafı mümkündür. İpəkçilik üzrə Cəbrayıl rayonu və Şuşa şəhəri, taxılçılıq üzrə Kəlbəcər, Cəbrayıl, Tərtər, Qubadlı, Füzuli və Xocavənd rayonları böyük potensiala sahibdirlər. Kənd təsərrüfatı məhsullarının emalı sahəsində öt-süd məhsulları emalı üzrə Kəlbəcər, Tərtər və Füzuli, gön-dəri emalı üzrə Ağdam, Cəbrayıl, Laçın və Füzuli rayonlarımız geniş potensiala sahibdirlər. Dağ-mədən sənayesi üzrə Kəlbəcər və Zəngilan və Ağdərədə qızıl, mis, gümüş, çivə və xromit ehtiyatları, Cəbrayıl rayonunda yerləşən “Yəşəm” və “Xal-sedon” yataqları zərgərlik sahəsini inkişaf etdirməyə imkan verir.

Turizm sahəsinin inkişafına imkan verəcək gözəl guşələrimizdə olan Şuşa, Laçın, Kəlbəcər ərazilərimizdə dağ turizmi, ekoturizm, müalicəvi turizm və mədəni turizm üçün yarırlıdır. Ona görə də sərmayə layihələri icra etmək istəyən iş adamlarının sayı durmadan artır. Qarabağ və Şərqi Zəngəzur bölgəsi ilk növbədə, böyük sənaye və aqrar potensialı ilə seçilir və artıq 3 ilə yaxındır ki, bu potensialın hərəkətə gətirilməsi istiqamətində davamlı səylər göstərilir. Müasir sənaye və aqrar komplekslərinin yaradılması genişlənir, Cəbrayıl-da fəaliyyətə başlayan “Araz Vadisi İqtisadi Zonası” Sənaye Parkında ilk xarici investorlar qeydə alınıb. Həmçinin, Ağdam Sənaye Parkının təməli qoyulub. Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının strateji-coğrafi mövqeyi, digər bölgələrin qovuşuğunda yerləşməsi, insan resursları potensialı və infrastrukturda çıxış imkanları bu bölgənin gələcəkdə Azərbaycanın ən iri sənaye və iqtisadi güc mərkəzinə çevrilməsi imkanlarını genişləndirəcək.

Ailə təsərrüfatları yaratmaq üçün dəstək...

“Böyük Qayıdış” a dair Dövlət Proqramında işğaldan azad edilmiş Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında əhalinin mərhələli şəkildə məskunlaşdırılması tədbirləri ilə paralel olaraq onların kənd təsərrüfatı ilə məşğul olması, ailə və fərdi təsərrüfatların yaradılması, kiçik biznes imkanlarını stimullaşdırılması məqsədilə torpaq ehtiyatları və digər resurslarla tə-

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Məqalə “Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi”nin maliyyə dəstəyi ilə “İşğaldan azad olunmuş ərazilərə “Böyük Qayıdış” istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

min olunması da diqqətdədir. Hazırda həmin ərazilərdə torpaqlardan səmərəli istifadənin təşkili və torpaq ehtiyatlarının idarə edilməsi, torpaq islahatlarının aparılması ilə bağlı plan hazırlanır. Bu plana uyğun olaraq işğaldan azad edilmiş ərazilərdə kəndlərdə yaşayan əhaliyə pay torpaqlarının verilməsi təmin olunacaq. Pay

torpaqlarının verilməsi onların ailə təsərrüfatları yaratmasına, aqrar layihələr icra etməsi və dayanıqlı məşğulluq, eləcə də gəlir əldə etmə imkanlarının təmin edilməsinə səbəb olacaq.

İnvestorlar üçün şərait yaradılıb...

İşğaldan azad edilmiş ərazilərə həm yerli, həm də xarici investorların marağı böyükdür. İndiyə qədər həmin ərazilərdə biznes qurmaq, investisiya yatırmaq istəyən sahibkarlardan 1550-dən çox müraciət daxil olub. Müraciətlərin 500-ə yaxını xarici investorlara məxsusdur. Artıq bir ildən artıqdır ki, bu ərazilərdə müxtəlif biznes layihələri icra edilməkdədir. Dövlətin onlara verdiyi dəstək bu marağı daha da artırır. Dövlət başçısının “İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə iqtisadi inkişafın sürətləndirilməsi ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında” sərəncamından irəli gələn tədbirlər planına əsasən, azad edilən ərazilərdə iqtisadi canlanmanın sürətləndirilməsi və investisiya cəlb ediciliyinin artırılması, zəruri infrastrukturların yaradılması, biznes mühitinin daha da yaxşılaşdırılması məqsədilə azad olunan ərazilərdə qeydiyyatda olan və fəaliyyət göstərən sahibkarlıq subyektləri 2023-cü il yanvarın 1-dən etibarən 10 il müddətinə mənfəət (gəlir), əmlak, torpaq və sadələşdirilmiş vergidən azad olunub ki, bu amil həmin bölgəyə biznes axımını sürətləndirməkdədir.